Biblioteca Centrală Regională Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Gazeta învățământului

Organ al Ministerului Învățămîntului și Culturii și al Uniunii Sindicatelor din Instituțiile de Învățămînt și Cultură

Anul XII nr. 630 | vineri 13 octombrie 1961 | 8 pagini 25 bani

Înfăptuim învățămîntul general de 8 ani

Decretul Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne în legătură cu trecerea la învățămîntul general și obligatoriu de 8 ani începînd din acest an școlar reprezintă un moment de o importanță deosebită în dezvoltarea școlii din țara noastră, înscriindu-se alături de celelalte mari realizări obținute de oamenii muncii pe drumul înfăptuirii sarcinilor trasate de Congresul al III-lea al partidului.

Sarcinile trasate în Raportul prezentat de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la Congresul partidului în legătură cu încheierea generalizării învățămîntului de 7 ani și trecerea la școala generală de 8 ani, care are drept urmare mărirea duratei școlii de cultură generală la 12 ani, au fost primite cu vie satisfacție de întregul nostru popor care și-a exprimat recunoștința față de grija purtată de partid și guvern pentru ridicarea continuă a nivelului de cultură al maselor populare, pentru pregătirea tinerei generații chemate să desăvîrșească construirea socialismului în patria noastră.

Pregătirea trecerii la școala generală de 8 ani a constituit o preocupare principală a Ministerului Învățămîntului și Culturii, a organelor de învățămînt și a tuturor cadrelor didactice, care și-au mobilizat toate eforturile pentru îndeplinirea acestei importante hotărîri. În perioada care a urmat Congresului al III-lea al partidului au fost pregătite și elaborate principalele măsuri legate de trecerea la școala de 8 ani — proiectele planurilor de învățămînt și ale programelor școlare, propuneri privind îmbunătățirea sistemului de pregătire a cadrelor didactice; s-au efectuat studii privind dezvoltarea rețelei școlare și a spațiului de învățămînt necesar etc.

Măsurile propuse de minister au fost supuse unei dezbateri largi în consfătuirile raionale ale cadrelor didactice care au avut loc în luna iunie a.c., dîndu-se astfel tuturor învățătorilor și profesorilor posibilitatea să participe la definitivarea acestor importante lucrări. Consultarea largă a cadrelor didactice s-a dovedit deosebit de rodnică, întrucît acestea au făcut propuneri prețioase, care au ajutat efectiv la îmbunătățirea planurilor de învățămînt și a programelor școlare, precum și a altor măsuri propuse de minister. Astfel, prin concursul obținut din partea cadrelor și prin sprijinul acordat școlii de întregul popor s-au putut pregăti condițiile necesare care au permis trecerea la învățămîntul general de 8 ani cu un an mai devreme față de sarcina stabilită de Congres.

În anii regimului de democrație populară învățămîntul din țara noastră a cunoscut un avînt continuu. Numărul școlilor a crescut de la an la an. Acestea și-au deschis larg porțile pentru toți fiii oamenilor muncii, învățămîntul devenind pentru prima dată un bun al celor ce muncesc. În același timp s-au schimbat în mod radical conținutul învățămîntului precum și metodele de predare. La baza școlii a fost pusă concepția materialist-dialectică. Învățămîntul a fost strîns legat de politica partidului și a statului nostru, de lupta oamenilor muncii pentru construirea socialismului.

Școala de 7 ani, calitativ deosebită de învățămîntul elementar și complimentar, ca și de cursul inferior al vechilor licee din regimul trecut, a devenit școală generală de masă, menită să dea baza de cultură generală tineretului din patria noastră. Dacă în perioada anilor 1927 — 1932, datorită politicii școlare antipopulare promovată de regimul burghezo-moșieresc, procentul celor care absolveau 7 clase era de numai 1,1% din cei înscriși în clasa I, în anul școlar în curs, așa cum se arată în decret, cca 99% din elevii care au promovat clasa a IV-a au fost cuprinși în clasa a V-a, ceea ce însemnează de fapt încheierea procesului de generalizare a școlii de 7 ani. În țara în care altădată milioane de copii rămîneau în afara școlii astăzi, datorită condițiilor create de regimul de democrație populară, funcționează aproape 7.000 de școli de 7 ani, cuprinzînd în clasele V-VII peste 950.000 de elevi. Pe ansamblul claselor I-VII numărul elevilor cuprinși în școală s-a ridicat în acest an la aproape 2.500.000, ceea ce constituie o grăitoare dovadă a condițiilor pe care statul nostru le-a creat pentru a satisface setea de cultură, de știință a fiilor oamenilor muncii.

Trecerea țării noastre la etapa desăvîrșirii construcției socialiste marchează o etapă nouă și în dezvoltarea școlii de cultură generală, care este chemată să înfăptuiască pregătirea și educarea tinerei generații la nivelul cerințelor puse de viață, de progresul neîntrerupt al țării. Școala trebuie să pregătească oameni multilateral dezvoltați, cu temeinice cunoștințe științifice și deprinderi practice, oameni educați în spiritul înaltelor principii ale moralei comuniste, luptători entuziaști pentru progres și pace, constructori activi ai socialismului și comunismului.

Învățămîntul general, gratuit și obligatoriu de 8 ani care, potrivit decretului, se introduce din acest an școlar, începînd din clasa I pînă la clasa V-a inclusiv, oferă din plin condițiile necesare instruirii și educării tineretului nostru la nivelul sarcinilor trasate de Congresul al III-lea al partidului. Prelungirea duratei școlii cu un an va crea mari posibilități pentru a asigura elevilor un orizont mai larg de pregătire teoretică și practică, realizîndu-se într-o mai mare măsură legătura învățămîntului cu viața, cu munca productivă. Prin întărirea studiului obiectelor de învățămînt cu caracter realist-practic — ca matematica, fizica, chimia, științele naturale și desenul — se va putea insista mai mult asupra multiplelor aplicații ale acestor științe în producție și în viața de toate zilele. În activi-

(Continuare în pag. 2-a)

La terminarea școlii de 8 ani acești elevi, ca și sute de mii de colegi de-ai lor din întreaga țară, vor stăpîni cunoștințe temeinice, strîns legate de viață, de practică.

Sarcini noi, mobilizatoare stau în fața noastră

Pentru ca nivelul predării să crească

Decretul emis recent de Consiliul de Stat al R.P. Romîne în legătură cu trecerea la învățămîntul general, obligatoriu și gratuit cu durata de 8 ani (clasele I—VIII) ridică pentru noi, cei ce muncim în școli, îndatoriri de mare răspundere. Este vorba în primul rînd de contribuția pe care sîntem chemați să ne-o dăm la ridicarea calității instrucției — sarcină care izvorăște cu necesitate din această nouă măsură luată de statul nostru pe linia înfăptuirii directivelor Congresului al III-lea al P.M.R., în legătură cu dezvoltarea școlii.

Succesul deplin al muncii noastre va fi asigurat, firește, printr-o atenție deosebită pe care trebuie să o dăm fiecărei probleme a predării. Nu majoritatea lecțiilor pe care le ținem, ci absolut fiecare lecție a noastră trebuie să fie bună, atît sub aspect metodic cît și al nivelului științific.

Punîndu-ne mereu la curent cu tot ceea ce este nou în domeniul disciplinei pe care o predăm, studiind sistematic atît problemele de conținut ale disciplinei noastre, cît și cele ale învățăturii marxist-leniniste, reflectînd asupra metodelor pe care le vom folosi în predare, vom face ca nivelul muncii de instruire a elevilor să crească necontenit.

Prof. FLOREA ANGHELINA
Școala elementară nr. 150
din București

Mari posibilități pentru dezvoltarea muncii educative

Am luat cunoștință cu multă bucurie de emiterea Decretului Consiliului de Stat al R.P. Romîne în legătură cu trecerea la învățămîntul general, obligatoriu și gratuit cu durata de 8 ani. Acesta este un nou fapt care vine să confirme marile posibilități create de regimul de democrație populară dezvoltării învățămîntului în țara noastră.

Pasul mai departe pe care-l face acum învățămîntul pune în fața noastră cerințe însemnate. Noi, învățătorii și profesorii, avem datoria să educăm elevii în spiritul ideilor comunismului, să facem în așa fel încît prin conținutul lecțiilor predate, prin întreaga activitate din școală să contribuim la dezvoltarea multilaterală și armonioasă a elevilor.

Noile programe școlare ne vor ajuta să acordăm mai multă atenție educației ideologice și politice a elevilor, cultivării unor înalte convingeri morale în sufletele acestora. De asemenea, faptul că se acordă un loc mai mare obiectelor prin care se realizează educația estetică și fizică a elevilor va contribui la dezvoltarea armonioasă a personalității lor.

FLORICA MUȘTEAN
directoarea Școlii de 7 ani nr. 1
Petroșani

Angajamentul nostru

Faptul că școala de 8 ani a devenit astăzi în patria noastră o realitate vie constituie una dintre cele mai mărețe realizări ale revoluției noastre culturale. Înfăptuirea trecerii la școala de 8 ani constituie împlinirea unei cerințe izvorîtă din însuși mersul impetuos înainte al oamenilor muncii din patria noastră pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste.

Pregătirea pe care o va da tuturor elevilor noștri școala de 8 ani prin felul cum este sistematizată predarea cunoștințelor realist-practice și prin introducerea lucrărilor practice diferențiate — lăcătușerie și lucrări în lemn la băieți, croitorie și gospodărie, în general pentru fete, va da un orizont mai larg de cunoștințe și deprinderi elevilor. Astfel pregătirea lor pentru viață, pentru activitatea de constructori ai socialismului, va fi mai adîncită, mai temeinică.

Să facem din aceste perspective și premize pe care le oferă școala de 8 ani realități puternice — iată sarcina noastră cea mai nobilă, angajamentul nostru cel mai de preț.

CONSTANTIN BARON
director adjunct la Școala medie
din Giurgiu

ÎN LUNA PRIETENIEI ROMÎNO-SOVIETICE

La clubul sindical

Tradiţionala lună a prieteniei romîno-sovietice cunoaşte o vie activitate la Clubul sindicatelor din învăţămînt-Bucureşti. Numeroase manifestări cultural-artistice atrag în mod deosebit atenţia.

Bunăoară, în cursul acestei săptămîni va avea loc un recital dat de un grup de solişti sovietici şi romîni participanţi la cel de al II-lea Concurs internaţional „George Enescu". Este prevăzut de asemenea în programul clubului un recital de canto şi balet dat de cîţiva solişti şi balerini ai Teatrului de Operă şi Balet din Capitală. Programul va cuprinde arii şi scene din operele compozitorilor ruşi, sovietici şi romîni.

Membrii cercului de artă plastică „Ion Andreescu" vor deschide, în preajma zilei de 7 Noiembrie, o expoziţie colectivă, iar corul de copii va prezenta un program festiv.

Vizitatorii Clubului vor putea viziona un ciclu de filme sovietice distinse cu premii internaţionale la diferite festivaluri, vor participa la întîlniri cu scriitori romîni care au vizitat Uniunea Sovietică, vor asista la prezentarea unor noi opere ale scriitorilor sovietici, iar pionierii şi şcolarii vor vedea pe scena clubului spectacole date de Teatrul de marionete cu o piesă a scriitorului sovietic Serghei Mihalkov.

Oaspeţi ai şcolilor noastre

La invitaţia Comitetului Central al Uniunii Sindicatelor din Instituţiile de Învăţămînt şi Cultură, a sosit în Capitală o delegaţie a Sindicatului lucrătorilor din învăţămînt din şcolile superioare şi institutele ştiinţifice din U.R.S.S.

Delegaţia este compusă din tov. ECATERINA ALEXEEVNA RUKAVISNIKOVA, membră în Prezidiul C.C. al Sindicatului, tov. OISA HOGEAMBERDIEVNA IULDASPAEVA, preşedinta Sindicatului lucrătorilor din învăţămînt, din şcolile superioare şi institutele ştiinţifice din Uzbekistan şi tov. VITALI STEPANOVICI USKOV, preşedintele organizaţiei sindicale de învăţămînt a regiunii Stalingrad a aceluiaşi sindicat.

In ora de dirigenţie

Sărbătorirea „Lunii prieteniei romîno-sovietice" prilejuieşte în şcolile de pe întreg cuprinsul ţării entuziaste manifestări izvorîte din dragostea şi recunoştinţa faţă de Uniunea Sovietică. E firesc, ca un asemenea eveniment să fie marcat şi de conţinutul şi de desfăşurarea orelor educative din şcoli. La şcoala medie „Garabet Ibrăileanu" din Iaşi, în ziua deschiderii „Lunii prieteniei romîno-sovietice", ora de dirigenţie de la clasa a VII-a a fost închinată acestui eveniment. Pentru a da orei un conţinut cît mai bogat, diriginta clasei a luat iniţiativa de a organiza în prealabil vizionarea colectivă de către elevii clasei a filmelor „Vizita în Uniunea Sovietică a delegaţiei de partid şi guvernamentale a R. P. Romîne" şi „Primul om spre stele".

Ora a fost deschisă printr-o scurtă prezentare făcută de dirigintă asupra legăturilor de prietenie frăţească dintre poporul romîn şi popoarele Uniunii Sovietice. Cu multă pricepere pedagogică diriginta a reuşit, în partea finală a cuvîntului său, să transforme expunerea într-o discuţie din ce în ce mai însufleţită, la care au participat toţi elevii clasei. Ei au vorbit cu căldură despre impetuoasa creştere a puterii statului sovietic, despre măreţele succese dobîndite de constructorii comunismului, despre istoricele zboruri cosmice întreprinse de Iurii Gagarin şi Gherman Titov.

Emoţionantă a fost relatarea elevei Lucia Hagiu, preşedinta unităţii de pionieri din şcoală. Aceasta a povestit că în ziua raidului cosmic al lui Gherman Titov ea se afla în tabăra pionierească internaţională de la Costineşti, unde vestea strălucitului succes repurtat de ştiinţa sovietică a dat naştere unor entuziaste manifestări.

Elevii clasei a VII-a de la Şcoala medie „Garabet Ibrăileanu" au vorbit şi despre neuitatele fapte din istoria oraşului lor natal care stau mărturie pentru străvechile legături de prietenie dintre poporul romîn şi poporul rus.

În ultima parte a orei de dirigenţie s-au recitat versuri şi s-au cîntat cîntece închinate marii prietenii.

Cu fierbinte admiraţie citesc elevii şcolilor noastre cartea care vorbeşte despre înalta pildă de eroism a Zoiei Kosmodemianskaia şi a fratelui ei Şura.

Sprijinul comitetului de părinţi

Nu de mult a avut loc la Şcoala medie din Lipova adunarea generală a comitetului de părinţi pe şcoală. Cu acest prilej preşedintele comitetului de părinţi, tov. Laurenţiu Drăgoi, a prezentat darea de seamă privind activitatea desfăşurată de comitetul de părinţi în cursul anului şcolar 1960—1961.

Atît darea de seamă cît şi discuţiile au relevat faptul că activitatea şcolii cu părinţii a fost rodnică. La munca de educare a elevilor, la munca şcolii în general, au fost antrenaţi un număr mare de părinţi — oameni pricepuţi, cu o bogată experienţă de viaţă. Comitetul de părinţi şi-a adus contribuţia la realizarea şcolarizării copiilor, la îmbunătăţirea frecvenţei etc.

Deosebit de rodnică şi de eficace a fost activitatea pe linia propagandei pedagogice în rîndul părinţilor. În cadrul lectoratelor s-au prezentat 12 referate care au dezbătut probleme interesante ca „Legătura dintre şcoală şi familie — factor important în buna desfăşurare a procesului de învăţămînt", „Educarea elevilor în spiritul dragostei de adevăr", „Rolul exemplului personal în educaţie", „Educarea elevilor în spiritul disciplinei conştiente — rolul familiei în educarea disciplinei. Recompense şi pedepse în şcoală şi familie", „Cunoaşterea aptitudinilor elevilor, grija pentru orientarea lor profesională", „Autodeservirea şi munca independentă a elevilor — mijloace importante în educarea comunistă" etc.

Lectoratele au fost frecventate cu viu interes de marea masă a părinţilor, ele dovedindu-şi eficacitatea în realizarea unei strînse colaborări cu aceştia, pentru rezolvarea problemelor care s-au ivit în procesul muncii din şcoală.

Comitetul de părinţi a adus o contribuţie însemnată şi în organizarea practicii elevilor de la sfîrşitul anului şcolar. De asemenea, el a contribuit la rezolvarea multor probleme gospodăreşti, la înfrumuseţarea şcolii.

Adunarea generală a ales noul comitet pe şcoală. Întocmindu-şi planul de muncă, noul comitet îşi propune să sprijine şcoala mai departe în menţinerea unei frecvenţe regulate, în organizarea acţiunilor educative, în intensificarea şi îmbunătăţirea muncii de propagandă pedagogică în rîndurile părinţilor în vederea sprijinirii mai active a procesului instructiv-educativ. Noul comitet îşi propune să acorde o atenţie mai mare îmbunătăţirii activităţii extraşcolare a elevilor. Comitetul de părinţi va sprijini mai departe şcoala în rezolvarea unor probleme de ordin material şi sanitar.

Muncind cu dragoste şi spirit de răspundere, noul comitet de părinţi de pe lîngă Şcoala medie din Lipova va deveni şi în acest an un ajutor important în munca de instruire şi educare comunistă a elevilor.

Francisc Wild
inspector şcolar raional
corespondent

Înfăptuim învăţămîntul general de 8 ani

(Urmare din pag. 1-a)

latea instructiv-educativă vor ocupa un loc însemnat lucrările experimentale şi practice, exerciţiile, excursiile şi vizitele, dîndu-se astfel procesului de învăţămînt un caracter mai accesibil şi mai atractiv, ceea ce va duce la însuşirea şi consolidarea temeinică a cunoştinţelor şi deprinderilor elevilor. În acelaşi timp se va acorda o mai mare extindere lucrărilor practice de atelier şi agricole, formîndu-li-se elevilor priceperi şi deprinderi trainice necesare activităţii lor de mai tîrziu.

Şcoala generală de 8 ani va întări şi mai mult educarea elevilor în spiritul dragostei de muncă şi de oamenii muncii, în spiritul dragostei nepărmurite faţă de patria noastră socialistă, al devotamentului nemărginit faţă de partid, conducătorul înţelept al poporului muncitor, în spiritul dragostei faţă de toate popoarele care luptă pentru pace şi progres social, le va cultiva recunoştinţa şi admiraţia faţă de gloriosul popor sovietic, constructor al comunismului.

Prin conţinutul obiectelor de învăţămînt şi prin întreaga ei activitate didactică-educativă, şcoala de 8 ani va asigura din plin dezvoltarea multilaterală a personalităţii elevilor, va contribui la formarea lor ca oameni înarmaţi cu ideologia marxist-leninistă, cu înalte convingeri şi deprinderi de conduită morală, sănătoşi fizicește, educaţi în spiritul dragostei pentru frumos, pentru adevăr, pentru progres, apărători neînfricaţi ai cuceririlor poporului muncitor.

Învăţămîntul de 8 ani, aşa cum se subliniază în Decretul Consiliului de Stat al Republicii Populare Romîne, este general, obligatoriu şi gratuit. Aceasta pune şi mai mult în lumină înaltul caracter democratic şi umanist al politicii şcolare pe care o promovează cu consecvenţă partidul şi guvernul nostru.

Măsura luată de Congresul al III-lea al partidului pentru acordarea gratuită a manualelor şcolare elevilor din clasele I—VII, ca şi alte măsuri luate în acest sens exprimă grija permanentă pe care partidul şi guvernul o acordă pregătirii şi educării tinerei generaţii.

Şcoala generală de 8 ani fiind, aşa cum se arată în decret, prima treaptă a învăţămîntului de cultură generală de 12 ani, trebuie să asigure absolvenţilor ei un orizont larg de cultură, o bună pregătire ştiinţifică şi practică, pentru ca aceştia să poată urma cu succes cursurile şcolii medii şi profesionale, să-şi poată însuşi în continuare cuceririle ştiinţei şi tehnicii, pentru a deveni cadrele de nădejde necesare economiei şi culturii socialiste.

Prin trecerea la şcoala generală de 8 ani ţara noastră se situează printre cele mai înaintate ţări din lume în domeniul învăţămîntului, ceea ce constituie o adevărată mîndrie pentru poporul nostru care a realizat şi în această privinţă, în scurt timp, sub conducerea partidului, progrese cu adevărat măreţe.

Apariţia Decretului Consiliului de Stat al R. P. Romîne cu privire la trecerea treptată la învăţămîntul de opt ani general, obligatoriu şi gratuit, care deschide şcolii noastre noi perspective luminoase, constituie pentru cadrele didactice, pentru părinţi, precum şi pentru toţi oamenii muncii din ţara noastră un puternic imbold în munca lor plină de elan creator pentru noi şi tot mai mari realizări în vederea dezvoltării învăţămîntului şi culturii din patria noastră.

Învăţătorii şi profesorii, organele de învăţămînt şi toţi oamenii muncii care lucrează în domeniul învăţămîntului sînt chemaţi să-şi sporească eforturile, să muncească cu tot devotamentul şi priceperea lor, să-şi perfecţioneze măiestria pedagogică, să-şi ridice necontenit pregătirea profesională şi nivelul ideologic pentru a răspunde cerinţelor noi care stau în faţa învăţămîntului nostru, încrederii pe care partidul, guvernul şi întregul popor o acordă şcolii şi slujitorilor ei.

BIBLIOGRAFIE

A APĂRUT REVISTA DE PEDAGOGIE NR. 9/1961

Acest număr cuprinde la rubrica PROBLEME ALE ŞCOLII DE 8 ANI articolele: **Şcoala de 8 ani din R.P.R. şi scopul ei instructiv-educativ** de Ştefan Birsănescu; **Pregătirea elevilor pentru viaţă — sarcina de bază a şcolii de 8 ani** de Gheorghe Sireteanu.

Rubrica STUDII ŞI CERCETĂRI cuprinde: **Formarea noţiunii de funcţie în şcoala medie de cultură generală** de Ilie Ilasievici; **Consideraţii asupra verificării curente a cunoştinţelor în şcolile tehnice** de Ion Bontaş şi Cornelia Nacu; **Pregătirea agricolă a elevilor din şcolile sătesti de cultură generală** de Valentina Vişan şi Ecaterina Csengeri; **Unele probleme privind formarea deprinderilor de muncă prin orele de lucru manual** de Iosif Oanţă; **F. E. Dzerjinski despre educaţia comunistă a tineretului** de Emil Domocoş şi Natalia Tomoioagă.

În cadrul rubricii CONSULTAŢII-DISCUŢII se publică articolele: **Folosirea mijloacelor tehnice în predarea limbilor străine** de Eliza Mihăiescu; **Despre organizarea şi desfăşurarea lecţiilor din cadrul temei „Obiectul economiei politice"** de Norbert Goldhamer; **Predarea desenului decorativ la clasele I-a şi a II-a** de Ilie Mirea; **Unele consideraţii asupra folosirii jocului didactic în grădiniţa de copii** de Maria Sîrbu-Taiban.

La rubrica DE PESTE HOTARE se publică articolele: **Brigăzile de producţie ale elevilor — formă importantă de legare a învăţămîntului cu producţia în şcoala sătească sovietică** de Didina Bărbulescu; **Dezvoltarea învăţămîntului în R.P.D. Coreeană** de Pompiliu Vilcu.

Rubrica CRITICA ŞI BIBLIOGRAFIE cuprinde: **Organizarea şi educarea colectivului de elevi** de M. Nicolae; **Lucrări ale Institutului german pentru perfecţionarea profesională** de I. Tomescu şi I. I. Gabrea; **Cărţi noi primite de Biblioteca centrală pedagogică** de Victoria Popovici.

UCENICIE

Fiece trecere dintr-o clasă în alta este dorită şi aşteptată de elevi cu o anumită înfrigurare şi curiozitate. Nu este vorba numai de dorinţa specifică vîrstei de a fi „mai mare", de mîndria de a adăuga la numărul anilor petrecuţi pe băncile şcolii o unitate în plus. Este vorba şi de faptul că fiecare copil, fiecare tînăr vrea să cunoască mereu mai multe din bogăţia de taine ale ştiinţei. De aceea în vacanţă îi auzi adesea spunînd : „Abia aştept să fiu în clasa a VII-a" sau „într-a VIII-a" sau „într-a IX-a".

Pentru mulţi dintre elevii care au trecut anul acesta „într-a IX-a" şcoala a adăugat un motiv de nerăbdare în plus. Încă din anul trecut profesorul-maistru, profesorul de fizică, cel de matematică sau directorul le-a spus, avînd parcă o anumită solemnitate în voce „Trebuie să înţelegeţi bine aceste probleme. Ştiţi doar că la anul începeţi instruirea în producţie".

Şi la Şcoala medie nr. 10 din Bucureşti li s-a vorbit mult, în anul trecut, elevilor din clasa a VIII-a, despre practica în producţie pe care urmau să o înceapă în această toamnă la uzinele „Electronica". Şi iată, a venit vremea ca proiectele şi visurile din anul trecut să se înfăptuiască. Primele zile de practică au şi avut loc.

Două fete îmbrăcate în halate albastre stau aplecate deasupra unor aparate complicate. Nu le desparte decît o diferenţă de vîrstă de cîţiva ani. Cea mai mică, o elevă, ascultă atentă. Cealaltă, o muncitoare, recent învestită cu noi şi delicate îndatoriri de profesoară, şi-a luat rolul în serios.

— Vezi, totul este să ai răbdare şi să fii atentă.

Cîteva clipe tace şi lucrează concentrată. În sala lungă cu aspect de laborator, în care de curînd au apărut şi băsmăluţele roşii ale elevelor, este linişte. „Profesoara" se gîndeşte. Cum ar putea să-i explice mai bine acestei eleve cîtă atenţie se cere la asamblarea condensatorilor ficşi pentru difuzor ?

— Totul e să-ţi dirijezi foarte precis mişcările degetelor. Şi aici se cere putină dibăcie. Vezi ? Procedează ca mine. Aşa !

Degetele lungi şi subţiri ale muncitoarei apucă rapid piesele fine. O mişcare, două, trei... Mîinile păstrează o anumită ordine, se mişcă repede şi sigur. Eleva o imită. Este încă stîngace. Dar, după cîteva încercări, muncitoarea zîmbeşte.

— O să meargă !

Într-una din zilele trecute eleva îi spunea unui profesor : „La şcoală ni se vorbea mult despre muncitori. Am vizitat întreprinderi, am participat la întîlniri cu fruntaşi în producţie care ne-au povestit despre munca lor. Dar abia acum, cînd lucrăm cot la cot cu ei, reuşim să înţelegem ce înseamnă cu adevărat să munceşti într-o întreprindere".

O altă imagine. Un grup de elevi stau strînşi în jurul unui muncitor mai în vîrstă, care ţine în mînă o piesă complicată şi priveşte scrutător la unul din noii săi ucenici.

— Ai învăţat în lecţiile de fizică — spune el — principiul pe baza căruia funcţionează această piesă. Nu se poate să nu-ţi aminteşti.

În sfîrşit, tot grupul respiră uşurat. Elevul supus acestui examen neaşteptat a ridicat privirile luminate şi dă explicaţii grăbite.

Muncitorul surîde înveselit.

— Vezi, era imposibil să nu ştii. Acestea sînt lucruri care nu trebuiesc uitate. La şcoală, dacă nu ştii, iei o notă proastă. Dar la noi nu ai voie să nu ştii. Aici poţi să strici o piesă şi acesta este un lucru foarte grav.

Cînd, redeveniţi şcolari cu serviete şi uniforme, noii „muncitori" de la „Electronica" se îndreaptă seara spre casă, elevul cu pricina simte nevoia să stea de vorbă cu colegii lui, să-şi dezvăluie gîndurile care l-au frămîntat mult în ultimele ore.

— La nici o lecţie, la nici o teză n-am fost mai emoţionat ca astăzi. Dar cred că mi-a prins bine. Cîteodată, cînd îmi făceam temele, mă gîndeam „Ce-mi trebuie mie să ştiu legile maşinilor simple ?" sau „La ce-mi foloseşte să cunosc compunerea şi descompunerea forţelor ?" Acum am văzut la ce-mi pot fi de folos.

S-ar părea că elevii ajung la astfel de concluzii în mod spontan, independent. Dar nu este de loc aşa. O mică discuţie purtată în cancelarie cu tovarăşa Maria Constantinescu, directoare adjunctă a şcolii, ne va ajuta să ne edificăm. Vom descoperi atunci că aproape tot ceea ce fac elevii în întreprindere se află sub semnul unei îndrumări atente şi pline de grijă, are un scop precis, bine determinat.

„Instruirea în producţie, spune tov. Constantinescu, ridică numeroase probleme şi fiecare trebuie privită cu atenţie. Elevii trebuie să capete deprinderi de muncă, să ştie să aplice în practică cunoştinţele teoretice însuşite în şcoală. Şi, totodată, să înveţe să preţuiască munca, să-i îndrăgească pe muncitori. Munca în întreprindere poate exercita o influenţă educativă deosebită asupra elevilor. Noi, profesorii, avem datoria să folosim această influenţă cît mai larg. În această privinţă ne ajută muncitorii, organizaţia de partid, sindicală şi U.T.M. din întreprindere, conducerea întreprinderii".

Pe coridoarele Şcolii medii nr. 10 sînt fotomontaje, panouri, tablouri reprezentînd aspecte din activitatea elevilor la „Electronica". Cifre impresionante, piese fine şi complicate vorbesc în mod concludent despre ceea ce au realizat elevii în anii trecuţi. Acum, în acest nou an şcolar, o nouă serie de elevi a început instructajul în producţie.. Pe coridoare vor apărea desigur noi panouri cu cifre impresionante, cu piese fine şi complicate realizate de elevi.

Alături de aceste realizări vor fi însă şi altele, de egală însemnătate, care nu vor putea fi cuprinse şi oglindite în panouri : influenţele educative ale activităţii desfăşurate în întreprindere, sentimentele de stimă faţă de muncitori, de dragoste pentru munca fizică, de preţuire a activităţii din întreprindere.

Octavian Buzescu

În sprijinul gospodăriei colective

În aceste săptămîni de toamnă, elevii Şcolii de 7 ani din comuna Satchinez, raionul Sînnicolaul Mare, au participat plini de însufleţire la strîngerea recoltei de porumb şi cartofi de pe tarlalele gospodăriei agricole colective „Nicolae Bălcescu" din localitate. Alături de elevi au participat învăţătorii şi profesorii din şcoală. Datorită muncii lor pline de însufleţire, gospodăria colectivă a izbutit să strîngă întreaga recoltă la timp şi fără nici un fel de pierderi.

Ca răsplată pentru munca rodnică depusă de elevi, conducerea gospodăriei colective „N. Bălcescu" din comuna Satchinez a organizat în mod special pentru ei, la căminul cultural, prezentarea unui spectacol.

Practica în producţie în secţiile modern utilate ale întreprinderii „Tînăra Gardă".

Practica — pe baze ştiinţifice

Învăţîndu-i pe elevi cum se efectuează prelucrarea manuală a metalelor, profesorul de lucrări practice are datoria să se bazeze permanent pe cunoştinţele lor de fizică şi matematică, pentru ca deprinderile însuşite de elevi să nu fie simple deprinderi meşteşugăreşti, ci să aibă un caracter ştiinţific.

Referirile la aceste cunoştinţe trebuie să înceapă chiar cu organizarea locului de muncă şi să continue de-a lungul întregului an şcolar.

În legătură cu operaţia de îndreptare a materialului, de pildă, trebuie să le arătăm elevilor că uneltele folosite la această operaţie — cleştele lat şi ciocanul — sînt pîrghii şi că deci în mînuirea lor se aplică legea pîrghiilor. Întinderea unei sîrme se execută mai uşor folosind cleştele, deoarece braţul cleştelui (al forţei) fiind mai lung decît falca (braţul rezistenţei), efortul necesar strîngerii este mic. Şi cînd îndreptăm o tablă lovind-o cu ciocanul aplicăm cunoştinţele de fizică. Efectul loviturii (lucrul mecanic) depinde de greutatea ciocanului (forţa) şi de înălţimea loviturii (deplasarea).

La operaţia de trasare vom stărui asupra unor cunoştinţe de geometrie — şi anume asupra cunoştinţelor privind construcţiile cu rigla, compasul şi echerul (trasarea de perpendiculare, paralele, arce etc.).

Mai departe, ajungînd la tăierea materialului, care se execută cu cleştele de tăiat, foarfecele de mînă, foarfecele de banc, dalta şi ferăstrăul, vom reveni asupra celor învăţate la fizică. Vom atrage atenţia elevilor asupra faptului că cleştele de tăiat sîrma, de pildă, este un ansamblu de două pîrghii de genul I, articulate. Fălcile sînt scurte, iar braţul cleştelui este lung, pentru ca efortul necesar tăierii să fie mic. La fel, foarfecele de mînă pentru tăierea tablelor subţiri are braţul mai lung decît lamele tăietoare. Pentru tăierea tablelor groase se foloseşte însă foarfecele de banc. Deoarece în acest caz rezistenţa care trebuie învinsă este mai mare, lama mobilă a foarfecelui este o pîrghie de genul II, care se continuă cu un braţ destul de lung, pentru ca efortul muşchilor să fie cît mai mic. Tot pentru tăierea tablelor groase, precum şi a sîrmelor groase, barelor etc., se foloseşte dalta. Îi facem pe elevi atenţi că lucrînd cu dalta, întîlnesc aceleaşi forţe pe care le-au studiat în legătură cu pana. Datorită forţelor componente perpendiculare pe feţele penei, materialul tăiat este împins în lături. Efectul de pătrundere al penei, deci al dălţii, este cu atît mai mare cu cît pana este mai lungă şi mai subţire, adică cu cît unghiul de pană este mai mic. Bazîndu-ne pe aceste cunoştinţe de fizică, putem explica elevilor folosirea dălţilor cu unghi de pană mic pentru tăierea metalelor moi şi a celor cu unghi de pană mare pentru tăierea metalelor dure.

La tăierea cu ferăstrăul apare şi fenomenul de frecare pe care elevii l-au studiat de asemenea la fizică. Amintindu-le că acest fenomen este dăunător, deoarece se opune mişcării, provocînd chiar înţepenirea ferăstrăului şi degajînd totodată căldură, ei vor înţelege mai uşor de ce trebuie ca pînza să nu aibă contact cu pereţii tăieturii şi vor ţine minte că acest lucru se realizează la pînzele simple prin ceprăzuire, iar la cele duble prin ondulare.

La lecţiile de fizică elevii au învăţat că presiunea se măsoară prin forţa care acţionează pe unitatea de suprafaţă. Deci, pentru aceeaşi forţă, presiunea se măreşte dacă suprafaţa pe care acţionează forţa se micşorează. Aceasta le va explica de ce uneltele de tăiat, dalta, ferăstrăul etc., trebuie să fie bine ascuţite. Ei îşi vor explica astfel că prin ascuţire suprafaţa tăişului se micşorează, deci presiunea pentru aceeaşi forţă de apăsare creşte şi, ca urmare, operaţia de tăiere se uşurează.

La trasarea desfăşuratei unui obiect este necesar să aplicăm o serie de cunoştinţe de geometrie. De pildă, pentru un burlan desfăşurata este un dreptunghi. Pentru o pîlnie trebuie construite desfăşuratele a trei piese componente (corpul pîlniei, tubul pîlniei şi mînerul), care reprezintă, în primele două cazuri, un sector de cerc, iar în cel de al treilea un trapez a cărui înălţime este egală cu lungimea mînerului.

La îmbinarea prin lipire folosim ciocanul de lipit. Le arătăm elevilor că acesta trebuie încălzit la cap şi nu la vîrf, deoarece din fizică se ştie că un corp se încălzeşte mai repede dacă suprafaţa de încălzire este mare. Tot fizica ne învaţă că un corp pierde mai încet căldura dacă suprafaţa lui este mică şi lucie. De aceea, vîrful ciocanului este rotunjit, iar feţele sînt netede şi lucioase.

O altă operaţie de lăcătuşărie este pilirea. Scula folosită este pila de diferite forme. Este necesar să arătăm elevilor că pila lucrează, prin dinţii ei, ca o daltă. Apăsarea exercitată asupra lamei face să pătrundă dintele în metal, iar împingerea înainte a pilei provoacă aşchierea. În poziţia de lucru pila se comportă ca o pîrghie de genul I cu braţe neegale.

O altă operaţie de lăcătuşărie este găurirea cu burghiul. Şi în cazul burghiului întîlnim aplicaţia penei — şi anume, la construcţia celor două muchii tăietoare. Unghiul de ascuţire, adică unghiul de pană este, ca şi în cazul dălţii, mai mare pentru metalele dure şi mai mic pentru metalele moi. De asemenea, fenomenul de frecare este întîlnit şi la burghiu. Forţele de frecare fixează trainic coada burghiului în axul principal al maşinii. Vom stărui asupra faptului că în acest caz frecarea este utilă, dar că frecarea dintre sculă şi material este în schimb dăunătoare, producînd încălzire şi consumînd lucru mecanic. Elevii vor înţelege astfel de ce folosim lichidul de răcire pentru a împiedica decălirea şi a micşora frecarea.

Nituirea este folosită pentru îmbinarea nedemontabilă. În calculul lungimii tijei unui nit intervin cunoştinţe de geometrie. Explicarea procedeului de nituire la cald a niturilor de diametru mare o găsim în cunoştinţele de fizică, referitoare la dilataţie şi contracţie. Nituind la cald se realizează o strîngere puternică a pieselor asamblate, datorită contracţiei nitului după răcire.

Tot cunoştinţe de fizică sînt aplicate cînd folosim un contracăpuitor cu masa de 5—6 ori mai mare decît a căpuitorului. Mărind masa contracăpuitorului, mărim inerţia şi împiedicăm astfel deplasarea sa.

Pentru operaţiile de netezire şi ascuţire se foloseşte polizorul. La mişcarea pietrei de polizor se întîlneşte mişcarea de rotaţie studiată la fizică. Asupra pietrei de polizor în rotaţie acţionează o forţă centrifugă a cărei valoare, după cum ştiu elevii de la fizică, creşte o dată cu creşterea razei şi turaţiei pietrei. De aici regula de securitate a muncii : turaţie corespunzătoare diametrului pietrei. De asemenea, pentru securitate, nu trebuie să stăm în faţa pietrei, ci lateral, deoarece de la fizică ştim că direcţia vitezei de aruncare a unei eventuale spărturi este tangentă la traiectorie. În fine, pentru montarea pietrei de polizor, a menghinii, a pieselor componente ale unei maşini se folosesc şurubul şi piuliţa (îmbinări demontabile). Forţa de strîngere a unui şurub o calculăm pe baza cunoştinţelor de fizică : lucrul mecanic al forţei active este egal cu lucrul mecanic al forţei rezistente.

Exemple de acest fel, de aplicare în lucrările practice a cunoştinţelor teoretice de fizică şi matematică, se întîlnesc în toate operaţiile practice pe care le efectuează elevii. Scoţîndu-le regulat în evidenţă, făcîndu-i pe elevi să înţeleagă că ele stau la baza muncii practice, dezvoltăm interesul lor pentru tehnică, le formăm gîndirea tehnico-ştiinţifică, realizăm o legătură strînsă între teorie şi practică, între şcoală şi viaţă.

Prof. V. Atanasiu
I.P.C.D. — Bucureşti

Predarea propoziţiilor subiective şi predicative

Cunoştinţele de morfologie predate concentric în clasele a V-a şi a VI-a, apoi revăzute şi completate în clasa a VII-a, îi lămuresc pe elevi asupra formelor pe care le iau cuvintele în vorbire pentru a stabili diferite raporturi în vederea exprimării unei judecăţi. În decursul predării morfologiei se pun şi bazele predării sintaxei propoziţiei, care este, în general, mai uşor însuşită de către elevi.

Predarea gramaticii în clasa a VII-a aduce probleme mai grele — probleme de sintaxă a frazei. Se trece la analiza unor construcţii mai dezvoltate, în care elevii au de stabilit raporturile dintre propoziţii. Uneori aceste raporturi sînt destul de greu de analizat. De aceea, predarea sintaxei frazei trebuie pregătită din timp. Această pregătire nu trebuie înţeleasă numai în sensul restrîns, ca pregătire a profesorului pentru predarea unor anumite lecţii din sintaxa frazei, ci considerată şi sub aspectul asigurării bazei de cunoştinţe necesare elevilor pentru înţelegerea şi însuşirea temeinică a sintaxei frazei.

Mă voi referi, în acest articol, la unele din problemele sintaxei frazei considerate de profesori ca fiind mai dificile: propoziţiile subiective şi predicative.

Asigurarea succesului lecţiilor despre aceste propoziţii nu constă numai în buna organizare şi desfăşurare a lecţiilor respective, ci şi în munca dusă cu elevii în timpul revederii cunoştinţelor de morfologie şi de sintaxă a propoziţiei. Predarea concentrică a gramaticii ne oferă din plin această posibilitate, prin cele 21 de ore din programa clasei VII-a destinate revederii şi completării cunoştinţelor de morfologie şi de sintaxă a propoziţiei. Astfel, în predarea morfologiei şi a sintaxei propoziţiei trebuie să ţinem seama — între altele — şi de următoarele probleme pe care le ridică predarea propoziţiilor subiective şi predicative: a) dificultăţile pe care le întîmpină elevii în recunoaşterea expresiilor verbale impersonale cu verbul „a fi" cînd verbul se află la alte moduri şi timpuri decît indicativul prezent sau cînd adverbul care intră în componenţa expresiei verbale se află la alt grad de comparaţie decît gradul pozitiv; b) confuzia pe care o fac ei între propoziţiile subiective cerute de verbe reflexive impersonale sau expresii verbale impersonale cu verbul „a fi" şi subordonatele completive directe, din cauza întrebării „ce?" la care răspund aceste propoziţii subiective ca şi unele propoziţii completive directe; c) greutatea elevilor de a sesiza funcţiunea copulativă a verbelor a sta, a rămîne, a ajunge, a se face etc.; d) tendinţa elevilor de a lua ca predicat numai verbul la mod personal, fără numele predicativ, e) tendinţa spre memorizarea mecanică a verbelor care pot avea funcţiune copulativă. De aci, greşeala de a lua drept propoziţii predicative orice propoziţii care urmează după aceste verbe. Dacă nu lichidăm aceste greutăţi la predarea morfologiei şi a sintaxei propoziţiei, predarea propoziţiilor subiective şi predicative va fi grea.

Iată cum am procedat pentru a înlătura greutăţile.

La lecţiile despre verbe am dat atenţie deosebită verbelor tranzitive şi expresiilor verbale impersonale cu verbul „a fi", căutînd texte în care aceste expresii verbale să apară în forme cît mai variate, cu verbul la diferite grade de comparaţie. La sintaxa propoziţiei am insistat din nou asupra acestei probleme. S-au analizat numeroase propoziţii cu predicatul exprimat prin expresii verbale impersonale cu verbul „a fi", avînd ca subiect un verb la modul infinitiv sau supin, insistîndu-se asupra faptului că subiectul lor răspunde întotdeauna la întrebarea „ce?" şi că el nu trebuie confundat cu un complement direct, deoarece nu este un determinant al unui verb tranzitiv. Propoziţii cu astfel de predicate au fost analizate şi la lecţia despre complementul direct, pentru a se insista încă o dată asupra deosebirii dintre subiect şi complementul direct.

În ceea ce priveşte greutăţile menţionate la punctele c, d, e, ele trebuie să fie de asemenea înlăturate înainte de a trece la predarea sintaxei frazei. În predarea predicatului nominal, funcţiunea copulativă a verbelor **a fi, a sta, a rămîne, a ajunge, a ieşi, a se face** a fost lămurită prin comparaţia cu exemple în care aceleaşi verbe apar şi ca predicate verbale, insistîndu-se mereu asupra raportării predicatului la subiect. Elevii trebuie să înţeleagă şi să verifice întotdeauna faptul că, pentru a fi singur predicat, verbul trebuie să spună ceva despre subiect: **că există** (se află); **stă**, rămîne într-un anumit loc; că **ajunge** într-un loc sau **iese** dintr-un loc. Cînd au funcţiune copulativă, aceste verbe nu pot spune singure ceva despre subiect, ci numai dacă sînt luate împreună cu numele predicativ, pentru că ele atribuie subiectului o caracteristică. Nu trebuie să-i lăsăm niciodată pe elevi să stabilească predicatul unor propoziţii fără a-l raporta la subiect (Ce se spune despre subiect? Ce face? Ce este? Cum este subiectul?) Formarea acestei deprinderi, ca şi a deprinderii de a căuta pentru fiecare propoziţie atît predicatul cît şi subiectul, ne va ajuta mult în predarea sintaxei frazei la identificarea propoziţiilor subiective şi predicative.

Grija profesorului pentru asigurarea bazei de cunoştinţe necesare încă din timpul predării morfologiei şi sintaxei propoziţiei va asigura în cea mai mare parte însuşirea conştientă de către elevi a cunoştinţelor despre propoziţiile subiective şi predicative. Succesul d[illegible]n al acestor lecţii depinde însă şi de pregătirea profesorului pentru ele, pregătire care constă într-o bună alegere a textelor date elevilor ca şi în căutarea celor mai bune metode şi procedee de desfăşurare a lecţiei.

Condiţia esenţială pe care trebuie s-o îndeplinească textele alese pentru demonstrarea lecţiei este ca propoziţia subiectivă să poată fi redusă la un subiect, iar propoziţia predicativă la un nume predicativ, ca în construcţiile: **„Cine-i vînzător vîndut** să iasă dintre noi" = **vînzătorul (trădătorul)** să iasă dintre noi; „N-ar fi rău, măi Ştefane, **să ştie şi băietul ţău oleacă de carte"** = N-ar fi rău **acest lucru;** „Fata Chivului **e cum rar se mai află sub soare"** = (e) **foarte frumoasă;** „Lucrurile au rămas **cum le ştii"** = (au rămas) **neschimbate;** „Casa se făcu **cum e jăraticul"** = (se făcu) **ca jăratecul**. Această condiţie este de cea mai mare importanţă pentru că, dînd posibilitate de verificarea analizei, ajută la însuşirea logică a cunoştinţelor de către elevi. Alegerea în grabă a construcţiilor de analizat duce la formalism şi face ca scopul lecţiei să nu se realizeze.

O atenţie deosebită cere alegerea textelor cu propoziţii predicative, deoarece unele din verbele cunoscute ca avînd şi funcţiune copulativă pot avea uneori pe lîngă sensurile arătate mai înainte şi sens impersonal şi deci nu vor fi urmate de o propoziţie predicativă, ci de una subiectivă. Iată astfel de construcţii care trebuie să fie evitate: „Şi de **este** să murim, / Lîngă tine o să pierim" = este scris, se va întîmpla. „Dacă **este** să dai peste păcat, dacă-i înainte, te sileşti să-l ajungi = este scris, se întîmplă. **„Nu ajunge...** / Să fii mare cu cel mic, / Căci puterea se adună / Din toţi micii împreună" = nu e de ajuns.

Nici un text să nu fie deci folosit, nici la predarea lecţiei, nici pentru temele date elevilor, fără să fie verificat atent de către profesor sub raportul posibilităţii de a se înlocui propoziţia subiectivă cu un subiect şi propoziţia predicativă cu un nume predicativ.

În ceea ce priveşte metodica lecţiilor despre propoziţiile subiective şi predicative, amintesc că este preţioasă recomandarea făcută de „Metodica predării limbii romîne" (1955) de a se porni de la ceva cunoscut — şi anume, de la subiecte sau nume predicative pe care să le transformăm în propoziţii. Pe lîngă aceasta, este bine ca după analiza textelor cu propoziţii subiective şi predicative să se verifice analiza, aşa cum am arătat mai sus. Este un procedeu care m-a condus la rezultate bune în predarea sintaxei frazei, pentru că astfel elevii se conving prin propria lor judecată dacă analiza a fost bună sau nu.

Pentru a consolida cunoştinţele elevilor despre propoziţiile subiective şi predicative am avut grijă ca de-a lungul predării întregului curs de sintaxă a frazei să dau din cînd în cînd de analizat construcţii care pe lîngă alte feluri de subordonate cuprindeau şi propoziţii subiective şi predicative. De asemenea, am revenit în mod special asupra acestora la lecţiile despre acele propoziţii subordonate cu care elevii confundă subordonatele subiective şi predicative. Astfel, la predarea subordonatei completive directe s-au analizat şi texte cu propoziţii subiective care răspund la întrebarea „Ce?", la predarea subordonatei completive indirecte introduse în frază prin pronumele relativ în cazul dativ s-au analizat şi texte cu subordonate subiective introduse prin pronumele relative în cazul dativ, iar la predarea subordonatei circumstanţiale de mod s-au analizat paralel texte cu subordonate circumstanţiale de mod şi texte cu subordonate predicative, introduse şi unele şi altele prin adverbul relativ „cum".

Am urmărit în mod stăruitor însuşirea temeinică a cunoştinţelor de morfologie şi sintaxă a propoziţiei necesare pentru înţelegerea propoziţiilor subiective şi predicative, alegînd cu cea mai mare grijă textele pentru predarea lecţiilor, ca şi pentru temele date elevilor, formîndu-le acestora deprinderea de a raporta mereu predicatul la subiect şi de a nu stabili felul propoziţiilor dintr-o frază fără a identifica de la început nu numai predicatele, ci şi subiectele fiecărei propoziţii, deprinzîndu-i cu verificarea analizei pe care au făcut-o, prin înlocuirea propoziţiilor subiective sau predicative cu un subiect sau un nume predicativ. Am reuşit astfel să-i ajut să-şi însuşească în mod conştient cunoştinţele despre aceste feluri de subordonare şi să rezolve bine analiza unor fraze destul de dezvoltate care cuprindeau astfel de subordonate.

Ştefania Popescu
profesoară la Şcoala medie nr. 18 „M. Eminescu" din Bucureşti

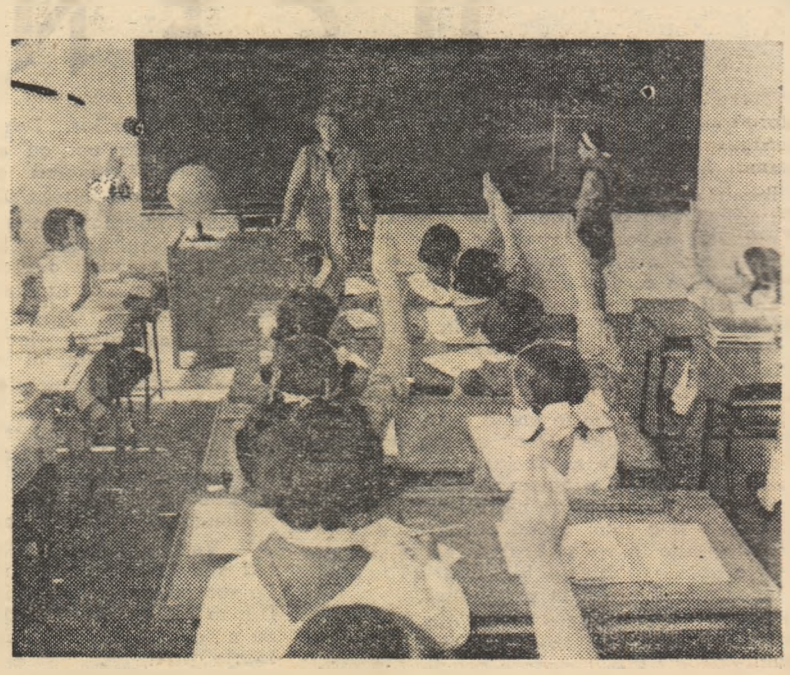

În clasa a IV-a a Şcolii medii din cartierul „Pajura" al Capitalei.

În centrul atenţiei: frecvenţa

Una din problemele care se află în prezent în centrul atenţiei cadrelor didactice este realizarea şi menţinerea unui procentaj de frecvenţă cît mai ridicat. În şcoli, la secţiile de învăţămînt şi cultură, învăţători şi profesori, inspectori, iau măsuri prompte menite să contribuie la lichidarea absenţelor. Această muncă desfăşurată cu operativitate, peste toi unde se simte nevoia, îmbracă diferite aspecte. Iată cîteva dintre ele:

La secţia de învăţămînt şi cultură a raionului Moineşti n-am găsit nici un inspector. „Sînt plecaţi pe teren. Urmăresc problema frecvenţei". Secretara secţiei ne-a informat că, la start acest, în tot raionul nu mai era decît un singur elev care nu venise încă la şcoală, dar că şi acesta urma să fie adus la cel mai scurt timp.

Bineînţeles că lucrurile n-au stat de la început atît de bine. În primele zile de şcoală, în comuna Ghimeş au lipsit 26 de elevi, la Coşnea 7, la Apa-Asău 11. În general absenţii erau elevi trimişi încă din timpul verii de părinţii lor la stînile din împrejurimi. În faţa acestei situaţii inspectorii nu au stat mult pe gînduri. Au apelat la cadrele didactice care aveau motociclete şi, împreună cu cîte un director de şcoală, învăţător sau profesor au pornit după copii. În cîteva zile numărul absenţilor a fost redus la jumătate.

În raionul Topliţa situaţia frecvenţei a fost mai bună de la început. În întreg raionul nu au fost decît 9 elevi care au lipsit în primele zile de şcoală. Dar inspectorii s-au alarmat. La fel ca şi cei din Comăneşti, au plecat ei înşişi în sprijinul cadrelor didactice de la şcolile în care fuseseră semnalaţi absenţii. De la o zi la alta numărul absenţilor a scăzut la 9, la 7, la 5, la 3. „Vor veni toţi" — ne-a asigurat inspectorul Nagy Ioan de la secţia de învăţămînt a raionului Topliţa.

★

Învăţătorii şi profesorii de la Şcoala de 7 ani din comuna Costişea, raionul Buhuşi, menţin în şcoala lor o frecvenţă de sută la sută.

Cum au reuşit cadrele didactice de aici să ajungă la un rezultat atît de frumos? Vom afla răspunsul la această întrebare cunoscînd cîte ceva din activitatea învăţătorilor şi profesorilor de la această şcoală.

Încă înainte de deschiderea noului an şcolar cadrele didactice au început să viziteze familiile elevilor, să le vorbească părinţilor despre necesitatea de a-şi trimite copiii la şcoală, despre însemnătatea frecventării regulate a cursurilor pentru însuşirea sistematică a cunoştinţelor. Aceeaşi problemă a fost tratată în şedinţele cu părinţii, unde li s-a arătat acestora cît de mult poate pierde un elev întrerupînd învăţătura fie şi numai o zi.

Menţinerea unui procentaj de frecvenţă cît mai ridicat a devenit la şcoala din comuna Costişea o adevărată tradiţie. Ori de cîte ori se constată că un copil absentează — şi aceasta se întîmplă în genere din motive bine întemeiate — învăţătorul sau dirigintele clasei în care învaţă el se deplasează la domiciliul elevului pentru a cerceta cauzele absenţei şi a lua măsuri imediate de aducere a copilului respectiv la şcoală.

★

Problema frecvenţei se află şi în atenţia gospodăriei agricole colective. Învăţătorii şi profesorii au apelat la sprijinul ţăranilor colectivişti pentru a crea în sat o opinie puternică, de masă, în favoarea aducerii copiilor la şcoală.

O altă măsură care a contribuit la înlăturarea absenţelor a fost organizarea de întreceri între clase avînd drept obiectiv menţinerea unei frecvenţe ridicate.

Fiind conştienţi de faptul că menţinerea unei frecvenţe ridicate nu se poate realiza numai prin măsuri de ordin organizatoric sau prin munca de lămurire desfăşurată în rîndurile cetăţenilor din sat, învăţătorii şi profesorii de la Şcoala de 7 ani din Costişea acordă o atenţie deosebită calităţii muncii instructiv-educative. Directorul şcolii, tov. Gheorghe Grapă, urmăreşte în permanenţă ca lecţiile ţinute de cadrele didactice să fie cît mai bune, cît mai atractive, cît mai interesante.

Se putea şi mai bine

Fără îndoială că pregătirea unei lecţii cu titlul „Legarea condensatoarelor în paralel" este o treabă dificilă, datorită caracterului abstract al acestei teme. Dacă însă lecţia cu titlul de mai sus urmează a fi ţinută într-o şcoală serală, pregătirea ei devine pentru profesor o adevărată problemă. Prin ce metode şi cu ce mijloace să faci materialul cît mai uşor accesibil muncitorilor-elevi ? Cum să asiguri o participare conştientă şi cît mai activă a clasei la lecţie şi o fixare temeinică a materialului predat ? Toate aceste întrebări implică o muncă serioasă pentru a le putea da răspunsul cel mai potrivit.

Nu s-ar putea spune că tovarăşa Lucia Jercan, care predă fizica la clasa a X-a a secţiei serale de la Şcoala medie „A. Toma" din Ploieşti n-a desfăşurat o asemenea muncă.

Cum era şi firesc lecţia ei a început — după clasicul „închideţi vă rog cărţile şi caietele" — cu verificarea cunoştinţelor.

Întrebările se succed logic : „Ce sînt condensatoarele ?", „De cîte feluri sînt ?" „Cum sînt construite condensatoarele variabile ?", „Ce anume variază ?", „Cum este construit un condensator plan ?".

Felul în care s-au succedat întrebările a contribuit ca elevii interogaţi să poată expune clar conţinutul lecţiei precedente, iar faptul că profesoara nu a intervenit în discuţie decît atunci cînd era strict necesar, că a antrenat în lecţie întreaga clasă şi a folosit la verificarea cunoştinţelor şi material didactic demonstrativ (procedeu care din păcate se foloseşte destul de rar) au asigurat acestei părţi a lecţiei o bună desfăşurare.

Şi problema care a urmat imediat şi-a găsit un loc firesc în verificarea cunoştinţelor, deşi rezolvarea acesteia a solicitat un timp mai lung şi, drept urmare, expunerea lecţiei noi a început cu 20 de minute înainte de sfîrşitul orei

În prima parte a expunerii profesoara a enumerat cele trei posibilităţi de legare a condensatoarelor în baterie. Apoi elevii au fost anunţaţi că ei vor studia numai legarea în suprafaţă a condensatoarelor. Desenînd pe tablă schema legării în suprafaţă a trei condensatoare profesoara a cerut unui elev să scrie relaţiile cunoscute din adunarea cărora rezultă formula $C = C_1 + C_2 + C_3$.

Deşi nu mai erau decît patru minute pînă la sfîrşitul orei întrebările ce au urmat, ca şi repetarea de către un elev a demonstraţiei formulei au făcut ca materialul predat să fie fixat destul de bine în memoria muncitorilor-elevi.

Am putea încheia aici relatarea asupra desfăşurării lecţiei afirmînd că aceasta a decurs satisfăcător şi adăugînd doar cîteva aprecieri critice. De exemplu faptul că la verificarea cunoştinţelor unii elevi au dovedit o însuşire mecanică a formulei capacităţii condensatorului plan sau faptul că problema dată ca temă pentru acasă se referea la lecţia precedentă şi nu la cea predată în ziua respectivă.

Dar lecţia n-ar fi putut depăşi oare nivelul „satisfăcător", nu s-ar fi putut oare desfăşura mai bine ?

Nu ne referim la verificarea cunoştinţelor deşi aceasta a ţinut mult prea mult (de ce oare profesorii se lasă tentaţi atît de uşor, atunci cînd asistă cineva la lecţie, să etaleze larg succesele elevilor lungind verificarea cunoştinţelor mai mult decît este necesar ?), ci la expunerea materialului nou.

Dacă ne-am propus să studiem cu muncitorii-elevi, aşa cum cere programa, numai legarea în suprafaţă, nu trebuie să ne referim inutil la celelalte modalităţi. Dar dacă totuşi ne referim la ele, ţinînd seama de faptul că elevii noştri le întîlnesc în munca lor din producţie, avem datoria să le arătăm, fără lux de amănunte bineînţeles, prin ce se deosebeşte legarea în suprafaţă de cea în cascadă sau mixtă.

În cursul predării profesoara a arătat că la bornele celor trei condensatoare legate în suprafaţă va exista permanent aceeaşi diferenţă de potenţial. S-ar putea ca simpla afirmare a acestui lucru să fie suficientă într-o şcoală de zi. Dar muncitorii-elevi, datorită experienţei lor în producţie, au o mai mare putere de analiză decît elevii şcolilor de zi. Desigur că ei nu vor pune la îndoială afirmaţia de mai sus, dar, neprimind cuvenita justificare (suprafaţa unui corp conducător este o suprafaţă echipotenţială) ei îşi vor însuşi demonstraţia în mod formal, mecanic. Aceasta cu atît mai mult cu cît în lecţia precedentă au învăţat că diferenţa de potenţial la bornele unui condensator depinde de sarcina electrică pe care o poartă. Or, în cazul nostru, cei trei condensatori au sarcini diferite, lucru de altfel folosit în demonstraţie.

Mersul demonstraţiei a fost uşor înţeles de către muncitorii-elevi. Dar o dată obţinut rezultatul căutat, profesoara ar fi trebui să generalizeze imediat formula, să arate că, dacă în loc de trei condensatoare ar fi fost două sau douăzeci, demonstraţia ar fi rămas principial aceeaşi şi că, deci, putem scrie că pentru n condensatoare legate în suprafaţă capacitatea totală va fi $C = C_1 + \ldots + C_n$.

Chiar dacă elevii citesc lecţia acasă şi după manual (dar să nu uităm că este vorba de muncitori-elevi, care dispun de un timp redus pentru studiul individual), iar manualul pune în paranteză, după termenul de legare în suprafaţă, şi pe cel de legare în paralel, ar fi fost necesar ca şi în clasă să se menţioneze acest termen. Normal ar fi fost să fie dat îndată după prezentarea primului. Dar şi în cadrul fixării cunoştinţelor s-ar fi putut sublinia faptul că se foloseşte (în radio-tehnică chiar cu prioritate) şi denumirea de „legare în paralel" pentru a desemna acelaşi mod de a lega condensatoarele în baterie. Mai ales că, necunoscînd prin ce se deosebeşte legarea în suprafaţă de cea în cascadă sau mixtă, elevii ar putea crede că este vorba de un al patrulea fel de legare a condensatoarelor.

Putea deci lecţia să fie mai bună ? Cu siguranţă că da.

V. Manolache

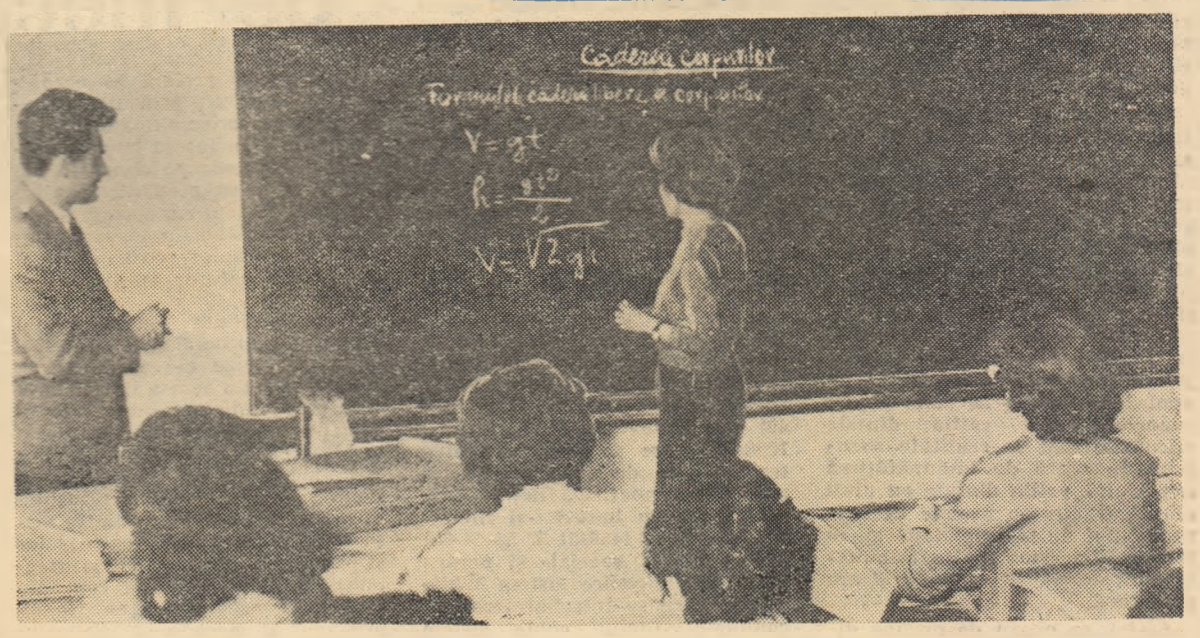

În timpul verificării cunoştinţelor, la o lecţie desfăşurată la Şcoala serală de pe lîngă fabrica de confecţii „Bucureşti".

Jurnal

Un valoros schimb de experienţă

În vederea continuei ridicări a calităţii lecţiilor predate în faţa muncitorilor-elevi, conducerile şcolilor medii serale de pe lîngă uzinele „Gr. Preoteasa" şi Uzina de utilaj petrolier şi chimic au iniţiat un larg schimb de experienţă.

Pentru buna desfăşurare a acestui schimb de experienţă cele două şcoli au alcătuit un plan amănunţit, în care sînt prevăzute în primul rînd asistenţe reciproce la lecţii ale profesorilor de diferite specialităţi. Organizarea claselor pe schimburi permite unor profesori de fizică, de matematică, de chimie, de istorie, de ştiinţe naturale etc., să asiste la lecţii ale colegilor lor.

Asistînd la lecţii profesorii observă metodele de predare specifice muncii din şcoala serală folosite de colegii lor, modul cum sînt concepute, cum sînt organizate şi cum se desfăşoară lecţiile. Toate observaţiile acumulate de ei cu prilejul acestor asistenţe vor fi apoi discutate în cadrul şedinţelor comune ale comisiilor metodice de la cele două şcoli. Profesorii vor ajunge astfel la concluzii pe care le vor folosi pentru a îmbunătăţi activitatea desfăşurată de ei în învăţămîntul seral.

LA ŞCOALA UZINEI

În anul 1954, cînd a luat fiinţă şcoala serală de pe lîngă Uzina de tractoare din Braşov, cursurile ei erau urmate doar de 54 de muncitori-elevi, cuprinşi în două clase. Astăzi, cursurile şcolii medii serale de la această uzină sînt urmate de peste 800 de tineri muncitori, iar numărul claselor se ridică la 31.

Cadrele didactice din şcoală primesc un important sprijin în activitatea lor de la conducerea uzinei, de la ingineri şi tehnicieni. Pentru lecţiile de fizică şi chimie, de pildă, se folosesc laboratoarele uzinei. De asemenea, uzina înzestrează regulat şcoala cu diverse planşe, hărţi, tablouri, piese şi aparate etc.

Particularităţi care trebuie respectate

Printre particularităţile care determină specificul muncii în şcoala serală sînt două pe care trebuie să le luăm îndeosebi în considerare. Este vorba, în primul rînd, de maturitatea de gîndire a elevilor cu care lucrăm şi din care decurg consecinţe însemnate pentru predare. Apoi, este vorba de timpul limitat pe care elevii îl pot rezerva studiului individual — fapt care are urmări asupra metodelor ca şi asupra organizării lecţiei. Valabilă pentru orice disciplină, necesitatea respectării acestor particularităţi capătă în cadrul predării fiecărui obiect trăsături distincte.

Iată, bunăoară, cum stau lucrurile în predarea ştiinţelor naturale.

Dacă profesorul va ţine seama că muncitorii-elevi au o anumită maturitate de gîndire, că în cursul activităţii lor în întreprindere ei au căpătat o anumită pregătire ideologică şi că în procesul muncii şi-au dezvoltat deprinderea de a descoperi în mod independent cauzele şi consecinţele unor fenomene, el va putea să folosească larg aceste însuşiri în scopul unei cît mai temeinice înţelegeri a cunoştinţelor predate. În lecţiile de ştiinţe naturale lumea vie este prezentată în lumina principiilor biologiei materialist-dialectice, plantele şi animalele fiind analizate ca un rezultat al procesului de evoluţie a însuşirilor şi particularităţilor de structură formate în procesul dezvoltării lor istorice şi în relaţiile lor reciproce, în lumina interacţiunii dintre organism şi mediu. Lucrul acesta va putea fi mai uşor înţeles de către muncitorii-elevi dacă profesorul se va baza în predare pe capacitatea de înţelegere a legilor materialismului dialectic pe care o au muncitorii-elevi. La fel, dacă în lecţiile de zoologie profesorul va stabili, în descrierea vieţuitoarelor, în primul rînd locul de viaţă al animalului descris şi va scoate în evidenţă condiţiile necesare pentru dezvoltarea acestuia el va putea apoi să-i facă uşor pe elevi să priceapă cunoştinţele privitoare la structura sa şi funcţiile sale vitale. Pornind de la analiza condiţiilor de viaţă elevii vor înţelege uşor structura internă şi externă a vieţuitoarelor, vor putea să găsească mai uşor, de exemplu, legătura dintre forma corpului şi condiţiile de viaţă.

Timpul redus de care dispun muncitorii-elevi pentru studiu individual cere profesorului o grijă deosebită pentru a asigura în clasă înţelegerea deplină a tuturor problemelor, pentru fixarea cunoştinţelor. Aceasta presupune în primul rînd o selectare atentă a materialului predat. Profesorului nu-i este permis să se piardă în amănunte, în fapte neînsemnate şi să neglijeze problemele esenţiale ale lecţiei. Am întîlnit profesori care în predarea lecţiei cu tema „Era mezozoică", de pildă, au acordat mult prea multă grijă explicării variaţiei liniei suturale ca particularitate ce arată evoluţia amoniţilor în timpul erei mezozoice (particularitate ce putea fi doar enunţată), neglijînd în schimb să amintească răspîndirea depozitelor mezozoice în ţara noastră şi însemnătatea lor economică.

În legătură cu fixarea cunoştinţelor se ridică mai multe probleme. Aş vrea să mă refer însă la una căreia consider că trebuie să i se acorde o grijă deosebită. Este vorba de utilizarea materialului didactic — a planşelor, a mulajelor, a preparatelor, a materialelor naturale care, pe lîngă faptul că înlătură caracterul abstract al predării contribuie într-o măsură foarte însemnată şi la consolidarea şi păstrarea în memorie a celor învăţate. Dacă, de exemplu, la lecţia cu tema „Structura florii la angiosperme" fiecare elev va putea observa direct structura şi părţile componente ale unei flori, el îşi va putea întipări mai bine în minte problemele acestei lecţii. De asemenea, vom avea certitudinea că elevii îşi vor fixa bine în memorie cunoştinţele dacă la o lecţie de sinteză cum ar fi „Transformarea animalelor în decursul erelor geologice" sau „Evoluţia vertebratelor" vom însoţi discuţia purtată în clasă cu prezentarea unui diafilm. La fel, nu putem concepe, de exemplu, o lecţie reuşită de geologie stratigrafică din care au lipsit probele de fosile, rocile caracteristice depozitelor erei respective, harta geologică cu aspectul pămîntului, hărţi economice etc.

Consider că pentru lecţiile de ştiinţe naturale utilizarea materialului didactic constituie una din condiţiile cele mai importante de care depinde reuşita fixării. Folosirea chibzuită a acestuia, însoţită de scheme clare şi sistematice, scrise pe tablă, alcătuieşte una din premizele unei bune fixări. Iar în desfăşurarea propriu-zisă a fixării este necesar ca profesorul să ceară elevilor să se refere neapărat şi la materialul didactic prezentat. În felul acesta în memoria lor se vor efectua legături trainice, se vor consolida cunoştinţele dobîndite.

Cunoaşterea şi respectarea particularităţilor muncii în învăţămîntul seral constituie una din principalele îndatoriri ale profesorilor care predau în acest învăţămînt. De aplicarea lor la specificul fiecărei discipline, al fiecărei lecţii depind rezultatele muncii lor.

E. Popovici
cercetător ştiinţific

Cunoştinţele dobîndite în şcoala serală îi ajută pe tinerii muncitori să obţină rezultate tot mai bune în munca din producţie.

Studiul unui important organ de maşină

Predarea organelor de maşini are o mare însemnătate în pregătirea viitorilor muncitori la nivelul cerinţelor puse în dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului. Chiar cele mai puţin complexe dintre organele de maşini trebuie studiate în adîncime de către ucenici, pentru că ele stau la baza întregii pregătiri profesionale a acestora. Un asemenea organ de maşină este, bunăoară, şurubul — în aparenţă foarte simplu, dar avînd domenii extrem de largi de aplicare în practică.

După cum se ştie, studierea şurubului se realizează în şapte lecţii în care se cuprind şi aplicaţiile pregătitoare pentru cunoaşterea problemelor generale de mecanică.

În lecţia introductivă se arată variatele modalităţi de utilizare a şurubului şi se subliniază importanţa pe care o are aceasta în tehnică. În următoarele patru lecţii se trece la studierea acestei piese în corelaţie cu cunoştinţele predate la disciplinele tehnice de specialitate; în lecţia a şasea are loc recapitularea cunoştinţelor predate, în vederea consolidării lor şi a desprinderii concluziilor practice şi a metodelor practice de lucru; ultima lecţie este consacrată în întregime aplicaţiilor practice.

Iată cîteva elemente pe care le consider esenţiale în „armătura" predării acestei teme şi de care ţin îndeaproape seama în predare.

La început subliniez rolul funcţional al şurubului în ansamblul organelor de maşini mai ales ca organ de maşină dinamic şi ca organ mecanic de reglare. Arăt ucenicilor că, îndeplinind funcţia de organ de maşină dinamic, şurubul apare ca un organ de transmisie a mişcării de rotaţie — reductor sau amplificator de turaţie — ridicînd în acelaşi timp calitatea cuplajelor roţilor dinţate de la un cuplaj inferior la un cuplaj superior, căci roţile dinţate elicoidale sînt în realitate şuruburi. În afară de îmbunătăţirea cuplajului, roţile dinţate cu dinţi elicoidali lărgesc practic limitele raportului de transmisiune şi, în interiorul acestor limite, îmbunătăţesc scara de standardizare modulară.

Astfel, ca organ de maşină dinamic, servind la transformarea mişcării de rotaţie în mişcare rectilinie elicea materializată pe care o reprezintă toate tipurile de şuruburi are o gamă de aplicare deosebit de largă. La strunguri ea execută comanda manuală şi automată a mişcării saniei suportului cuţitului, longitudinal şi transversal. În general, la toate maşinile-unelte — la raboteze, morteze, maşini de frezat, de rectificat etc. — şurubul execută comenzile mecanice, de solicitare intensă a mesei de lucru. De asemenea, el efectuează comanda servomotoarelor la instalaţiile hidraulice, ale turbinelor hidraulice, ale macaralelor mecanice. Elicea avionului şi a vaporului este şi ea un şurub, servind ca organ de propulsie.

În continuare, arăt că şurubul este totodată un organ mecanic de reglare de înaltă precizie, utilizat la tacheţii supapelor de distribuţie ale tuturor motoarelor cu piston, la o serie de aparate electrice, relee etc.

Toate aceste date îi pregătesc pe elevi pentru un studiu ştiinţific, temeinic, al şurubului. În predare caut ca accentul principal să cadă asupra studiului filetului, ca element specific al şurubului, prezentîndu-l ca o perfecţionare a planului înclinat. Arăt apoi că filetul este generat de materializarea curbei spaţiale, cunoscută sub denumirea de elice cilindrică (eventual şi a elicei spirale) şi că materializarea se realizează prin diferite procedee tehnologice — filetare cu mîna, la strung, la maşina de frezat, laminare prin rulare, matriţare, turnare etc. a unui material în formă cilindrică sau cu profile triunghiulare, patrate, trapezoidale etc.

După prezentarea metodelor de construire şi a elementelor geometrice ale elicei cilindrice trec la definirea acesteia ca fiind o curbă spaţială în jurul unui cilindru cu pantă constantă sau o curbă spaţială pe periferia laterală a unui cilindru, la care tangenta formează în fiecare punct cu planul de bază al cilindrului un unghi constant care determină panta elicei.

Esenţiale în cadrul predării şurubului sînt studiul condiţiilor de funcţionare a acestuia şi concluziile practice ce se desprind din acest studiu. Pe baza cunoaşterii relaţiei de funcţionare, din care se desprinde concluzia că forţa de frecare a planurilor neparalele ale şurubului este mai mare decît aceea a flancurilor paralele, ucenicii înţeleg că pentru a mări autofrînarea la şuruburile de fixare sau de transmitere a mişcării (în cazul cricului bunăoară) este necesar să se construiască fileturi cu flancurile neparalele. De aici — întrebuinţarea largă a filetelor triunghiulare la şuruburile de frecare. În acelaşi timp, subliniez faptul că pe baza aceloraşi relaţii randamentul şurubului scade o dată cu creşterea coeficientului de frecare, deci că acesta nu trebuie să depăşească cerinţele strict funcţionale.

De mare importanţă pentru pregătirea practică şi pentru formarea orizontului tehnic al viitorilor muncitori este în această lecţie alcătuirea unui tablou care să cuprindă sistemele de filete uzuale şi domeniile în care sînt folosite cu precădere. În acest tablou includ profilele triunghiulare-metric (Stas 611-49) şi Whitworth (Stas 645-49) care se folosesc ca şuruburi de fixare, profilul trapezoidal (Stas 628-48), filetul rotund normal (Stas 668-49) şi filetul ferăstrău (Stas 1090-50), care se folosesc pentru transmiteri de mişcări, filetul pătrat nenormalizat, filetul „Edison", pentru becuri şi filetele speciale (Stas 1450-51-52-53-54-55) pentru piese speciale şi pentru lemn, filete conice sistem Whitworth, care se întrebuinţează la conducte, filetul conic sistem Briggs şi filetul cu mai multe începuturi, care se întrebuinţează pentru transmiterea de mişcări şi sarcini.

Prezint aceste tipuri de filet paralel cu descrierea materialelor din care sînt executate în mod curent precum şi a modului de execuţie — cu ajutorul tarozilor, filierelor, la strung, prin matriţare şi laminare, prin rulare.

Calculul de dimensionare a şuruburilor în funcţie de modul diferit de solicitare al acestora este de asemenea de o mare importanţă în pregătirea tehnică a ucenicilor. De aceea, mă ocup cu atenţie atît de cazurile frecvente cît şi de cele specifice de utilizare a diferitelor şuruburi cu dimensiuni diferite, efectuînd paralel probleme cu date din producţie. De exemplu, arăt că la şuruburile pretensionate supuse la solicitări variabile, cum este cazul celor folosite la capacele de cilindri sub presiune, se interpune între capac şi cilindru o garnitură elastică, după care şuruburile se string puternic. Prin aceasta şuruburile se întind, iar garnitura se comprimă — fiecare proporţional cu modulul de elasticitate respectiv. În dimensionarea acestor şuruburi se foloseşte o formulă simplă de echivalenţă în care se ia drept coeficient de majorare a sarcinii de exploatare K = 2,3 — 2,6. În cazul şuruburilor supuse la sarcini axiale statice, fără strîngere iniţială, arăt ucenicilor că la aceste piese utilizate la construcţia dispozitivelor de prindere şi ridicare a greutăţilor ca şi la maşinile de ridicat, calculul de dimensionare porneşte de la ecuaţia de echilibru între sarcina exterioară şi eforturile unitare interioare care apar în urma acţiunii acestei sarcini. Ca problemă practică le cer să dimensioneze şurubul cîrligului de remorcat al camionului „Steagul roşu" de 4 tone pentru o forţă de tracţiune la cîrlig de 1600 Kgf.

Am putut constata, din rezultatele obţinute de ucenici în uzină, eficienţa unei asemenea predări a cunoştinţelor despre şuruburi. Cei mai mulţi dintre ei au rezolvat corect şi cu uşurinţă problemele de lucru, privind construirea şi utilizarea şuruburilor.

Ing. Petre Negreu
profesor la Grupul şcolar
„Gh. Dimitrov" — Arad

În secţia de bobinaj a Uzinei de motoare electrice din Bucureşti ucenicii învaţă multe lucruri importante pentru viitoarea lor profesiune.

Predarea principiilor de mecanică clasică

În programa şcolară de mecanică tehnică pentru şcoala profesională, studiul principiilor mecanicii clasice este inclus în tema „Dinamica". Mă preocupă deosebit de mult pregătirea predării acestor principii, a căror cunoaştere are o mare însemnătate în însuşirea temeinică a bazelor construcţiei şi funcţionării tuturor maşinilor şi agregatelor.

În conformitate cu materialul prevăzut în programă şi cu cerinţele pedagogice ale predării la anul I, care ţin seama de vîrsta şi de cunoştinţele anterioare ale ucenicilor — am socotit potrivită următoarea împărţire pe lecţii: 1) Primul principiu al mecanicii. 2) Masa şi forţa; al doilea principiu al mecanicii. 3) Relaţia dintre masă şi greutate. Măsurarea maselor şi forţelor. Masa specifică şi greutatea specifică. 4) Forţa centripetă şi forţa centrifugă. 5) Al treilea principiu al mecanicii. Aplicaţii. Legea atracţiei universale.

În predarea primului principiu mă voi baza pe faptul că ucenicii cunosc inerţia corpurilor din lecţiile de fizică studiate în şcoala de 7 ani. Prin întrebări le voi împrospăta aceste cunoştinţe. Le voi cere apoi să dea exemple de fenomene care dovedesc că variaţia vitezei corpurilor are loc numai sub acţiunea altor corpuri. Din aceste exemple, ca şi din acelea pe care le voi da eu însumi va rezulta şi faptul că o dată cu micşorarea frecării, mişcarea corpurilor se menţine timp mai îndelungat. Printre exemple voi folosi, desigur, şi acela al sateliţilor artificiali ai Pămîntului, care îşi menţin mult timp mişcarea din cauză că, la înălţimea la care sînt lansaţi, forţele de rezistenţă întîmpinate sînt foarte mici. După ce le voi arăta ucenicilor că forţa de atracţie a Pămîntului abate satelitul de la mişcarea rectilinie şi îl sileşte să se mişte pe o traiectorie curbilinie, voi trage concluzia că, dacă un corp ar fi pus în condiţii în care să nu sufere acţiunea altor corpuri, el şi-ar păstra viteza constantă. Va reieşi apoi limpede definiţia inerţiei.

O altă concluzie pe care o voi desprinde din exemplele date este că variaţia vitezei unui corp este cauzată de acţiunea altor corpuri asupra lui şi că deci cauza acceleraţiei imprimate unui corp este o forţă.

Deoarece ucenicii au noţiunea vitezei ca mărime vectorială încă din lecţiile anterioare, nu este nevoie, la definirea inerţiei, să vorbim în mod special despre păstrarea vitezei (ca mărime) şi a direcţiei de mişcare. De asemenea, ucenicii au noţiunea acceleraţiei ca variaţie a vitezei încă din lecţiile de cinematică, astfel că definirea forţei nu ne va cere prea mult timp, iar ei nu vor avea dificultăţi în înţelegerea noii noţiuni.

Dat fiind înţelesul pe care îl are cîteodată cuvîntul „inerţie" în vorbirea curentă, socotesc necesar să atrag în mod deosebit atenţia ucenicilor asupra faptului că inerţia nu arată tendinţa corpurilor spre repaus, ci exprimă tendinţa de a-şi conserva viteza pe care o au la un moment dat.

Voi explica apoi ucenicilor că, în condiţiile de pe Pămînt, primul principiu al mecanicii nu poate fi demonstrat direct în mod experimental, deoarece nu putem sustrage în nici un fel un corp în mişcare de la acţiunea pe care o exercită asupra lui alte corpuri.

În continuare le voi arăta că legea inerţiei este confirmată de experienţă şi de numeroase observaţii. Prevederile astronomice atît de precise asupra eclipselor de Soare şi de Lună, de pildă, se bazează pe inerţie şi exactitatea acestor prevederi confirmă legea inerţiei.

La predarea principiului al doilea al mecanicii voi stabili legătura cu lecţia precedentă prin repetarea definiţiei date forţei. Atrăgînd atenţia ucenicilor asupra faptului că forţa constă în acţiunea unui corp asupra altui corp, le voi pune următoarea problemă: „Nu cumva există vreo relaţie cantitativă între mărimea forţei aplicate corpului şi mărimea acceleraţiei primite de corp?"

Din exemplele luate din viaţa de toate zilele va rezulta că există o dependenţă între forţa aplicată corpului şi acceleraţia primită. Voi face următoarea experienţă, bine cunoscută: voi lovi cu o scîndură, în acelaşi timp, mai multe bile de oţel de mărimi diferite, arătînd ucenicilor că în acest fel bilele au fost acţionate de forţe egale. Ucenicii se vor putea convinge că bilele se depărtează cu distanţe diferite de poziţia iniţială, ceea ce înseamnă că acceleraţiile primite au fost diferite. Experienţa aceasta le va demonstra elevilor că inerţia diferitelor corpuri nu este la fel de mare. În legătură cu aceasta voi defini masa corpului ca măsură a inerţiei lui. Voi scrie apoi pe tablă relaţia care arată dependenţa dintre cele trei mărimi — forţă, masă şi acceleraţie: $F = m \times a$.

În continuare voi defini dyna, newtonul şi kilogramul-forţă şi voi încadra aceste unităţi în sistemele de unităţi de măsură pe care ucenicii le cunosc încă de la începutul anului şcolar.

Voi atrage însfîrşit atenţia ucenicilor asupra faptului că primul principiu al mecanicii poate fi considerat ca un caz particular al celui de al doilea principiu: cînd forţa care acţionează asupra corpului este egală cu O, atunci şi acceleraţia este O. Cu alte cuvinte în cazul cînd asupra corpului nu acţionează nici o forţă, viteza lui rămîne constantă.

În predarea principiului al III-lea al mecanicii voi începe prin întrebări asupra primelor două principii pentru a fixa bine în minţile ucenicilor că variaţia vitezei unui corp are loc întotdeauna prin acţiunea altui corp asupra primului. Imediat după aceasta voi întreba dacă nu cumva şi corpul al doilea suferă vreo schimbare în ce priveşte viteza lui atunci cînd acţionează asupra primului. Pentru ca ei să poată răspunde la această întrebare îi voi orienta spre exemple din viaţa de toate zilele. Bunăoară, vagonul care tamponează alte vagoane şi le imprimă o viteză oarecare pierde din propria lui viteză. Voi ciocni apoi cu o bilă o altă bilă aflată în repaus, pentru ca ucenicii să observe ce se întîmplă cu viteza celei dintîi. Din toate acestea se va desprinde concluzia că, deoarece s-au schimbat vitezele ambelor corpuri, rezultă că s-a exercitat cîte o forţă asupra fiecăruia din corpuri în interacţiune.

Formulînd pe această bază principiul al III-lea al mecanicii voi insista asupra faptului că nu se poate pune problema găsirii rezultantei forţelor de interacţiune deoarece ele se aplică la două corpuri diferite. Arătînd ucenicilor fîntîna rotitoare din curtea şcolii le voi explica faptul că mişcarea de rotaţie a ţevilor se datoreşte interacţiunii dintre apa care circulă şi ţeava în care are loc această mişcare.

Toate lecţiile destinate studiului principiilor mecanicii clasice le voi folosi pentru a explica ucenicilor diferite fenomene din tehnică cu care ei vin în contact — motivarea asamblării unor organe de maşini, unele principii de funcţionare ale maşinilor-unelte etc. Am stabilit împreună cu profesorii de tehnologia meseriei ca aceştia să evidenţieze în cele mai semnificative şi mai diverse dintre exemplele pe care le am la dispoziţie aplicaţiile tehnice ale principiilor de bază ale mecanicii.

În felul acesta cunoştinţele privind principiile de bază ale mecanicii nu numai că vor deveni mereu mai trainice şi mai adîncite ci vor constitui temelia înţelegerii ştiinţifice a fenomenelor care condiţionează funcţionarea celor mai variate mijloace tehnice

Prof. Ing. P. Ştefănescu
Şcoala profesională de ucenici
a uzinelor „Ernst Thälmann"
din Braşov

Pregătind noul număr al gazetei de perete

Va veni mîine Maria la școală?

Repetentă. Această realitate dureroasă a zguduit-o pe Maria mai mult decît s-au așteptat toți cei din jurul ei — de acasă și de la școală — mai mult decît ar fi crezut ea însăși. Ceea ce o chinuia nu era atît faptul că a pierdut un an, că a rămas în urma colegilor, că nu va învăța în anul viitor alături de ei lucruri noi, interesante. De toate acestea nu-și dădea încă seama. O frămînta gîndul că va trebui să vină alături de colegi mai mici, care desigur vor rîde de ea, o vor ocoli, îi vor spune mereu că e repetentă.

Tuturor frămîntărilor care au durat zile de-a rîndul le-a pus capăt o hotărîre a sa — nu voi mai merge la școală. Sînt mare acum, am ce să fac în gospodăria părinților. Am să merg și la cinematograf. Am să-mi ondulez părul și am să port rochii colorate.

La orizont deci, în viitor, nu mai apărea școala cu toți colegii care o vor ocoli, cu profesorii care o vor privi mustrător, ci un șir de bucurii care erau deajuns pentru aspirațiile ei prezente.

Una cîte una, zilele de vară au venit și s-au dus legănîndu-i visurile acestea pe undele lor calde. Șirul lor s-a încheiat. Se apropia deschiderea anului școlar. Semnalul a fost dat de școală, care s-a interesat de Maria.

Nu vin. Nu vin și gata. Aceste cuvinte le-a repetat de zeci și zeci de ori Maria, de fiecare dată parcă cu mai multă duritate și enervare. Tabloul de care se temea atîta — colegi și profesori care o vor privi ca pe o repetentă — i-a apărut în minte numai pentru o clipă, destul însă pentru a o îndîrji. Nu vin la școală!

Ca să-și schimbe hotărîrea ar fi trebuit ca cineva să alunge cu totul, dar cu totul îngrijorarea Mariei. Discuțiile repetate cu diriginta, cu directorul, cu profesorii au reușit însfîrșit să estompeze întrucîtva imaginile supărătoare din mintea ei și, cu îndoială, cu strîngere de inimă, bănuitoare, a pornit în cele din urmă spre școală.

Pe stradă nu avea de ce să se teamă. Chiar dacă peste vară a mai crescut și poate e cea mai înaltă din clasă, nimeni nu va ști că e repetentă. Poartă, ca și colegele ei din anul trecut, uniformă bleumarin, peste care a îmbrăcat un jerseu de lînă colorată ca să nu pară uniforma chiar uniformă. În orice caz, nu este îmbrăcată în rochia pepit cu șorțulețul alb. De aceea, pe stradă merge fără grijă. Cînd va veni vremea rece și va purta o haină, uniforma, chiar dacă va fi cea pepit, nu se va mai vedea.

A intrat pe ușă cu atenția încordată. Trebuia să vadă bine dacă într-adevăr, așa cum i-au spus diriginta și directorul, nu va rîde nimeni de ea și nu o va privi nimeni cu reproș. Cine ar fi văzut-o mai atent și-ar fi dat seama foarte ușor de încordarea ei. Privirea și răsuflarea întretăiată o trădau. Ce bine ar fi fost dacă profesorii ar fi știut să citească pe chipul ei neliniștea, frămîntarea! Ar fi înțeles desigur cauza pentru care Maria privește la ei cu teamă și ar fi înțeles că trebuie, că pot să înlăture această teamă.

Dacă ar fi fost așa, Maria nu ar fi constituit astăzi o problemă pentru școală, pentru colectivul ei pedagogic. Și de fapt așa ar fi trebuit să se întîmple, pentru că asta înseamnă să fii pedagog — să cunoști copilul, să știi cum să-l aproprii de școală, cum să-i faci dragă învățătura, cum să-i faci clare cunoștințele pe care i le transmiți. Cum. Cum să procedezi cu fiecare copil, în fiecare caz. Dacă acest „cum" nu ar presupune căi, procedee, mijloace variate și tact, munca de pedagog nu ar presupune o calificare deosebită, o specializare. Pentru că trebuie să răspundă la acest „cum", de aceea munca în școală presupune măiestrie. Și pentru că lucrăm cu omul, cu omul în formare, de aceea această muncă este înălțătoare, nobilă, de răspundere.

Maria a stat în ziua aceea la lecții încordată, atentă la tot. La gesturile și privirile tuturor — de care voia să se apere la nevoie; la explicațiile profesorilor — pentru că voia cu orice preț să înțeleagă. La lecție, la întrebările puse de profesoară a ridicat și ea de cîteva ori mîna pentru a fi ascultată. N-a fost văzută nici prima, nici a doua, nici a treia, nici a patra, nici a cincea oară. Inima Mariei și-a accelerat bătăile. Poate că dinadins s-a făcut că nu o vede. Nu cumva o disprețuiește? Nu cumva nu o crede capabilă să răspundă? Nu cumva nu o va lua în seamă niciodată? Nu cumva... O năvală de întrebări.

Lecția se desiășura mai departe. Neliniștea se iscase numai în inima și în gîndurile Mariei, nevăzută, neștiută de nimeni. Semnele ei erau prea puțin vizibile. Doar atît că prima oară a ridicat mîna stînd liniștită în bancă, a doua oară a înălțat-o mai sus, a treia oară a întins-o de-a binelea și chiar s-a ridicat puțin de pe bancă, a patra oară parcă a și rostit ceva care sublinia dorința ei de a răspunde, iar a cincea oară nu s-a mai ridicat, a înălțat mîna mai puțin și parcă privirea i s-a întunecat. Dar toate acestea nu s-au observat. Sigur că nu s-au observat.

După aceea mîna Mariei a stat liniștită, în repaus. Nu vrea să mă asculte și pe mine — și-a spus. Mîhnirea își făcuse loc larg în inima ei. Din pricina asta aproape că nu mai putea urmări firul lecției. Deodată se auzi strigată pe nume. I s-a pus o întrebare. Nu se mai aștepta. N-a știut să răspundă.

— Hai Maria, cum de nu știi, doar tu ai mai făcut materia asta, ești repetentă. Vorbele acestea au făcut ca toate capetele să se întoarcă spre banca în care se înălța drept, în picioare, Maria. După încă o clipă de tăcere încordată s-a așezat în bancă, mută. N-a mai spus nimic. A privit în gol pînă a sunat clopoțelul.

Pe culoar cineva a văzut-o abătută. A măsurat-o îndelung cu privirea și a trecut mai departe spunînd unui coleg care ieșea și el de la clasă cu catalogul în mînă: Nu o trage inima pe fata asta pentru școală nici atîtica — și arătă pe vîrful degetului arătător o distanță de numai un centimetru.

— Trebuie dădăcită mult, avem de lucru cu ea — îi răspunse colegul în timp ce se depărta. La cancelarie, la ordinea zilei, discuția obișnuită despre cazul elevei Maria și tot felul de comentarii, de păreri: Credeți că va veni mîine la școală? E leneșă și nu o putem schimba cu una cu două. Sînt convinsă că o să ne chinuim mult, că o să avem de dus încă o grea muncă de lămurire cu ea și cu părinții pentru a o putea menține în școală.

Cazul Mariei îi preocupă pe toți, nu se poate spune că nu. Dar lacrimile ei în clipa cînd a ieșit pe poartă nu le-a văzut nimeni. De discutat se discută despre Maria, dar la ea nu se uită nimeni cu ochii mari deschiși, cu înțelegere.

Cînd Maria a ajuns acasă discuția în cancelarie nu se terminase încă. Întrebări grele îi chinuiau pe profesorii ei: Oare va veni mîine Maria la școală? Dacă nu va veni, ce să ne facem, ce mijloace să mai folosim?

Din întîmplarea aceasta pot trage concluzii mulți profesori. Pot trage concluzii și profesorii Școlii de 7 ani nr. 3 din Iași, chiar dacă acest caz nu seamănă întru totul cu cel pe care-l au ei de rezolvat. Deosebirile nu sînt esențiale.

E. Mănac

Părerea noastră

Pe marginea articolului „Ce părere aveți, tovarăși educatori"? apărut în numărul 627 al „Gazetei învățămîntului"

Am citit cu mult interes articolul „Ce părere aveți, tovarăși educatori?". Actualitatea problemelor ridicate m-a îndemnat să răspund la întrebarea adresată nouă, tuturor celor ce ostenim pe tărîmul instruirii și educării tinerei generații.

Discuțiile din cancelaria școlii noastre care au urmat lecturii articolului din „Gazeta învățămîntului" s-au axat, în final, pe concluzia că deficiențele constatate la Casa de copii din Blaj au fost generate, în primul rînd, de lipsa de principialitate a colectivului de educatori, de lipsa unității de voință și exigență a acestuia. Ne-am dat seama, o dată mai mult că principiul pedagogic care arată că nu poate exista colectiv de elevi dacă nu există un colectiv didactic închegat are în viață caracterul unei veritabile legi.

Desigur că închegarea colectivului pedagogic nu se realizează de la sine. Desigur că în această acțiune se întîmpină unele greutăți — dar ele pot fi înlăturate atunci cînd există o poziție fermă, combativă a întregului colectiv. Știu aceasta și din munca pe care o desfășor în cadrul grupei sindicale din școala noastră.

Poate oare organizația sindicală să stea pasivă față de ceea ce se întîmplă în școală? Desigur că nu. Iată de ce mi s-a părut de-a dreptul stranie poziția președintelui comitetului sindical tov. Ion Firța, de la Casa de copii din Blaj. („De unde era să știu? Nu am fost sesizat! Ce era să fac?").

A credita o asemenea atitudine de gură-cască mi se pare ceva pueril. Sînt convinsă că tov. I. Firța a cunoscut foarte bine cele ce se petreceau la casa de copii dar, subapreciind importanța și sarcinile organelor sindicale, s-a complăcut în comoda postură de spectator, fără să se gîndească la consecințele pe care le implică o asemenea lipsă de răspundere.

Organizațiile sindicale sînt chemate să aducă o contribuție însemnată la desăvîrșirea construcției socialismului, la educarea maselor largi de oameni ai muncii. Ele își îndeplinesc cu cinste rolul de școală a comunismului, contribuie larg la dezvoltarea conștiinței socialiste a celor ce muncesc.

Sub îndrumarea organizației de bază P.M.R., organizația sindicală din școala noastră s-a preocupat cu seriozitate de crearea unei atitudini combative în rîndul cadrelor didactice.

Iată un exemplu. Profesorul de muzică avea ieșiri neprincipiale față de elevi, care mergeau pînă la jignirea publică a acestora. Fiind aspru criticat într-o ședință sindicală, profesorul respectiv și-a recunoscut greșeala și, ajutat de întregul colectiv, a ajuns să folosească metode pedagogice înaintate. La fel, critica membrilor de sindicat adresată profesoarei de matematici, care nu dădea dovadă de suficient interes pentru activitatea școlii și era lipsită de inițiativă a făcut din acest element tînăr unul din cele mai active cadre didactice din școală.

Spiritul critic s-a manifestat și față de lipsurile membrilor colectivului de conducere al școlii. Astfel, nu o dată în ședințele sindicale s-a arătat că directorul adjunct dă dovadă de pasivitate față de sarcinile încredințate, că asistențele lui la lecții sînt adesea formale, deoarece nu arată lipsurile sesizate în desfășurarea acestora, nu le discută cu profesorii respectivi. Ajutat de colectivul didactic, directorul adjunct a reușit să lichideze o bună parte din lipsurile care i-au fost arătate.

O contribuție însemnată la crearea spiritului de răspundere față de muncă, la dezvoltarea trăsăturilor morale caracteristice unui educator al zilelor noastre au adus-o consfătuirile noastre de producție, care, folosind arma criticii și autocriticii, au pus în discuție o seamă de deficiențe existente în munca instructiv-educativă.

Folosirea criticii și autocriticii nu a dezbinat cîtuși de puțin colectivul, ci a întărit unitatea sa de acțiune. Dar pentru a se obține rezultate a fost necesar ca organele sindicale să cunoască bine toate problemele care frămîntă pe membrii colectivului, să se preocupe de continua creștere a conștiinței lor socialiste.

Știu că la fel stau lucrurile în marea majoritate a școlilor noastre și sînt încredințată că și la Casa de copii din Blaj va fi introdusă o nouă atmosferă, o atmosferă de muncă serioasă, care implică spirit de răspundere și relații tovărășești, principiale între membrii colectivului didactic.

E. Constantinescu
președinta grupei sindicale de la Școala de 7 ani nr. 102 din București

SERVEȚELUL CU BUTONIERE

Chiar de la prima lecție practică în atelier ucenicele din anul I au primit o bucată de pînză, fiecare de altă culoare.

— Veți învăța să faceți un șervet de masă cu broderii — le-a spus maistra-instructoare.

Și au învățat curînd să croiască și să-l tivească frumos în cusături egale. Îl și vedeau curînd gata: împodobit cu un motiv decorativ sau chiar avînd aplicată o veveriță năstrușnică ori vreun ursuleț... își spuneau elevele și erau mîndre, foarte mîndre de aceste prime roade ale muncii lor, așteptînd cu nerăbdare clipa cînd vor fi folosite.

Iată însă că într-o dimineață maistra-instructoare le-a anunțat:

— Astăzi vom învăța să coasem butoniere.

Le-a demonstrat întregul procedeu de lucru. Apoi le-a cerut să execute singure operația aceasta.

— Dar pe ce să coasem butonierele? — au întrebat mirate ucenicele.

— Cum pe ce? Nu aveți la voi șervețelele acelea?

A fost tare mirată maistra-instructoare la sfîrșitul zilei de lucru și a comentat problema în cancelarie:

— Nu știu de ce astăzi fetele au lucrat fără tragere de inimă...

Cu sau fără tragere de inimă, fapt este că pe șervețele au apărut un șir de butoniere: orizontale, verticale, oblice, bordate în fel și chip, așa cum scrie la carte. Fiecare în parte erau lucrate cu îngrijire, dar aspectul general al șervețelului decorat cu butoniere trezea doar zîmbete.

Curînd au apărut pe fostul șervețel și alte elemente distonante: tot felul de festoane și cusături, cerculețe și romburi, în sfîrșit, întreaga gamă de operații care trebuie să fie însușite de către ucenice.

Șervețelul a devenit o adevărată piesă de muzeu. Iar unele ucenice au început să considere lucrul lor drept o jucărie... (Faptul se vădește în lipsa de îngrijire cu care au executat primele lucrări care puteau fi încadrate într-un plan de producție.)

Șervețelul cu butoniere mi-a amintit de alte cazuri care reflectă aceeași mentalitate profund dăunătoare care mai dăinuie în rîndul unora dintre maiștrii-instructori. Tot atît de bine, „eroul" însemnărilor noastre ar fi putut fi o sculă de lăcătușărie confecționată din fier moale sau un fotoliu-pat lucrat la dimensiunile unui taburet...

Programarea unor asemenea lucrări este o abatere de la indicațiile metodice, care specifică necesitatea aplicării tuturor operațiilor asupra unor lucruri utile, care să poată fi apoi date în folosință. Ea poate dăuna mult pregătirii viitorilor muncitori, slăbind simțul lor de răspundere pentru calitatea lucrărilor pe care le efectuează și acționînd negativ asupra interesului și dragostei pe care aceștia trebuie s-o arate față de meseria aleasă. Să dispară deci definitiv „șervețelele cu butoniere".

Al. C.

Din experiența școlii sovietice

În cinstea CONGRESULUI AL XXII-lea AL P.C.U.S.

Ca în toate compartimentele vieții și în școlile din Uniunea Sovietică apropierea celui de al XXII-lea Congres al P.C.U.S. prilejuiește adevărate clipe de sărbătoare. Sărbătoare cinstită prin eforturile susținute pentru îndeplinirea sarcinilor legate de instruirea și educarea tinerei generații de constructori ai comunismului, printr-o muncă plină de devotament pentru școală.

Proiectul de program al P.C.U.S. a însuflețit masele de învățători, profesori și educatoare, care acordă o deosebită atenție cunoașterii lui în profunzime. La Școala de 8 ani din satul Kosmodemianovski, pedagogii, după ce au discutat problemele izvorite pentru munca lor din acest document, și-au propus să studieze și o serie de alte materiale care să-i ajute în approfundarea proiectului de program.

La Școala medie din orașul Kerci comuniștii, strînși în adunarea de partid și-au propus să discute în mod approfundat cuprinsul documentelor istorice ale Congresului al XXII-lea al P.C.U.S. cu elevii și chiar cu părinții.

★

Despre entuziasmul nestăvilit al oamenilor muncii din Școala medie nr. 7 din satul Novoalexandrovski ne vorbesc realizările lor deosebite în procesul de învățămînt. Fiecare realizare din școală este închinată Partidului, idealurilor lui minunate. Dina Stepanovna Crivențova – dacă ar fi să ne referim doar la unul din pedagogii acestei școli care au deosebite succese în muncă – nu numai că își cunoaște foarte bine obiectul, dar în predare dă dovadă de multă măiestrie pedagogică. Ea caută să dezvolte la elevi judecata independentă, să le transmită cunoștințe cît mai temeinice. În cei 18 ani de activitate pe tărîmul școlii, Dina Stepanovna a dovedit multă dragoste pentru profesie, pentru copii. Roadele muncii sale de profesor le-a închinat partidului, pe care îl cinstește și îl iubește.

★

Membrii colhozului Mahtumkuli din raionul Bairam-Aliisk din R. S. S. Turkmenia au hotărît ca în cinstea măreței sărbători, în zilele ținerii Congresului P.C.U.S. să toarne fundamentul unei noi școli medii.

A. Z.

Voința colectivului — forța colectivului

În Uniunea Sovietică se dezvoltă un nou tip de școală, avînd menirea să educe pe tinerii constructori ai comunismului — oameni activi, plini de voință, multilateral dezvoltați, pregătiți pentru viață și muncă. Această sarcină bazată pe un principiu profund uman este incompatibilă cu atitudinea indiferentă față de tineret, față de soarta sa. Ideea ridicării pe o treaptă mai înaltă a nivelului de cunoștințe al elevilor, a lichidării complete a repetenției stăpînește tot mai mulți profesori din școlile sovietice. Din rîndul lor face parte și colectivul Școlii medii nr. 1 din Rostov pe Don care a obținut succese remarcabile în această privință.

Nu trebuie să ne imaginăm că succesul Școlii nr. 1 din Rostov cu privire la ridicarea nivelului la învățătură și înlăturarea rămînerii în urmă a fost obținut dintr-o dată.

Un element principal care a contribuit la obținerea acestui succes este stabilitatea cadrelor din școală. Directoarea școlii, de pildă, lucrează aci fără întrerupere de 18 ani, iar colectivul de profesori se reînnoiește numai dacă se pensionează cineva. În asemenea condiții se poate duce o muncă de perspectivă, sistematică, temeinică.

Colectivul didactic al școlii privește problema ridicării nivelului la învățătură și a înlăturării rămînerii în urmă nu numai din punct de vedere pedagogic, ci și politic, legînd-o strîns de educația tineretului, de rolul său istoric, de înlăturarea unor trăsături negative proprii unor tineri. Această sarcină poate fi rezolvată numai de un colectiv cu un nivel politic înalt. Iată de ce ridicarea nivelului ideologic al cadrelor didactice este pusă pe primul plan în rezolvarea acestei sarcini. Iată de ce organizația de partid se găsește în fruntea colectivului, în centrul preocupărilor ei aflîndu-se permanent personalitatea, nivelul ideologic și politic al cadrelor didactice, convingerile lor, calificarea în muncă, hărnicia, atitudinea lor față de copii, priceperea de a lucra cu fiecare elev în parte.

Formula „profesorul — un personaj principal în școală" este pusă în această școală pe primul plan: profesorul are un rol hotărîtor în ridicarea nivelului la învățătură și în lichidarea rămînerii în urmă. Fiecărui profesor i se cere să cunoască bine programele, să-și analizeze zi de zi munca, așa ca să-și cunoască lipsurile și să lupte pentru lichidarea lor, să predea în așa fel lecțiile încît elevii să le înțeleagă foarte bine, să se preocupe de relevarea și dezvoltarea capacităților individuale ale copiilor, să completeze golurile în cunoștințele acestora. Colectivul pedagogic al școlii caută și studiază cele mai potrivite metode de stimulare a activității elevilor, procedeele cele mai bune în munca individuală cu elevii, desfășurată atît în cadrul lecțiilor cît și în afara lor.

În școală există preocuparea de a spori răspunderea pedagogului față de instruirea și educarea fiecărui elev în parte. Întregul colectiv de profesori ajută la cunoașterea și studierea personalității elevilor. Directorul școlii, directorul de studii, dirigintele, secretarul organizației de comsomol, instructorul de pionieri, președintele comitetului de părinți, bibliotecarul și instructorii cercurilor studiază, de asemenea, personalitatea elevilor și împărtășesc cadrelor didactice părerile lor cu privire la aceștia.

În ajutorul profesorului sînt concentrate toate forțele: școlarii, părinții și opinia publică. Organizațiile de elevi joacă un rol important în creșterea răspunderii colectivelor de copii pentru succesul la învățătură al tuturor școlarilor. Din inițiativa lor în clase a fost organizat un sistem de ajutor reciproc.

Activitatea comitetului și activului de părinți pe clase s-a intensificat. Mulți dintre părinți, avînd competența necesară, îi meditează pe unii elevi, invită acasă la ei pe cei rămași în urmă ca să-și facă lecțiile împreună cu copiii lor, să citească literatură, să se joace etc. Printre cei ce meditează sînt și mulți pensionari; ei țin o legătură strînsă cu colectivul școlii.

Pentru întărirea eficacității muncii profesorilor, direcția a trecut de la controlul individual la controlul colectiv. La baza acestui control stă același principiu ca și la baza muncii pedagogice a fiecărui profesor: mai multă atenție și stimă față de oameni, ajutorarea fiecăruia la timpul oportun. Principalul scop al controlului este găsirea și răspîndirea celei mai bune experiențe. Pentru aceasta se studiază munca de ansamblu a profesorilor, lecțiile, caietele, planurile, sistemul de lucrări scrise, temele practice efectuate de copii, felul cum se folosește materialul intuitiv etc. Rezultatul studierii muncii cadrelor didactice se dezbate în consfătuirile pedagogice și de producție în care se generalizează experiența celor mai buni, se arată lipsurile tipice ale predării, se recomandă măsuri concrete pentru lichidarea lor.

Direcția școlii se sprijină, în îndrumarea muncii instructiv-educative pe organizația de partid și cea sindicală, pe un larg activ al cadrelor didactice. Toate problemele se rezolvă în colectiv. Astfel, părerea colectivului, voința lui ajută la obținerea tuturor succeselor despre care vorbeam.

O. Petuhova

(din revista sovietică „Narodnoe obrazovanie")

O interesantă lucrare pentru diriginți

Tezaurul nostru de traduceri din literatura pedagogică sovietică s-a îmbogățit cu o nouă lucrare, apărută recent în Editura de stat didactică și pedagogică. Este vorba de cartea cunoscutului pedagog sovietic N. I. Boldîrev, intitulată „Munca dirigintelui (studii)".

Sistemul activității educative a dirigintelui este creionat de autor în primul studiu, întitulat „Dirigintele, educator al elevilor", în care după ce indică sarcinile și conținutul principal al muncii educative, arată necesitatea sistemului în activitatea educativă și expune formele și metodele de lucru ale dirigintelui — munca frontală cu clasa, munca individuală cu elevii, cu profesorii ce predau la clasa respectivă etc. În continuare sînt subliniate condițiile pe care trebuie să le îndeplinească un diriginte pentru a-și desfășura în bune condiții munca sa plină de răspundere: să fie temeinic pregătit din punct de vedere ideologic, să aibă autoritate morală în fața elevilor, căci numai așa poate exercita o influență educativă asupra lor, să dea dovadă de măiestrie și tact pedagogic, să manifeste dragoste și respect față de copii, să posede deprinderi organizatorice și o atitudine creatoare față de munca educativă etc.

Al doilea studiu este consacrat metodicii studierii personalității elevilor. El scoate în relief faptul că studierea personalității elevilor este o verigă importantă în sistemul de muncă al dirigintelui. Dacă nu-și cunoaște elevii, acesta lucrează la întîmplare, poate comite greșeli în aprecierea lor ca și în stabilirea mijloacelor de influență educativă. Se dă și un exemplu de program cu privire la studierea personalității elevului și, totodată, sînt arătate principalele metode și procedee de cunoaștere a colectivului clasei. Cea mai bună metodă cu ajutorul căreia dirigintele își studiază zi de zi elevii — arată autorul — este aceea a observațiilor pedagogice.

Dirigintele are un rol deosebit de important în dezvoltarea multilaterală, armonioasă și unitară a personalității elevului. Această sarcină poate fi rezolvată cu succes numai într-un colectiv de elevi armonios și unitar, sub a cărui influență copiii devin — după cum spune autorul — mai buni, mai curați, mai desăvîrșiți. Pentru a închega colectivul clasei dirigintele trebuie să se sprijine în orice acțiune pe inițiativa elevilor și pe forța opiniei lor, deoarece autoritatea educatorului, oricît ar fi de mare, nu poate înlocui influența unui colectiv unitar, organizat în mod just.

În capitolul despre organizarea și unirea colectivului de elevi al clasei autorul subliniază rolul acestuia ca bază a colectivului școlii, necesitatea interdependenței dintre aceste colective. De asemenea, sînt arătate căile principale de organizare și unire a colectivului clasei, formele și metodele de influențare cu ajutorul colectivului clasei.

Locul central în activitatea educativă pe care o desfășoară dirigintele este pregătirea elevilor în vederea participării active la munca productivă. Pentru ca în această pregătire să se obțină rezultate bune, arată studiul, trebuie să se folosească acele forme ale muncii care țin seama de vîrsta elevilor și corespund cerințelor pedagogice (elevii să înțeleagă scopurile și însemnătatea muncii, aceasta să capete forme colective, să aibă caracter permanent și sistematic, să fie legată de activitatea de învățătură, să corespundă forțelor fizice și posibilităților elevilor, să se încheie cu rezultate reale și evidente pentru elevi).

Un alt studiu cuprins în carte se referă la îmbunătățirea calității cunoștințelor elevilor. Aici autorul arată că lupta pentru cunoștințe nu este numai o sarcină a muncii instructive, ci și a muncii educative. Educarea dragostei de muncă, a atenției, a perseverenței contribuie la îmbunătățirea calității cunoștințelor elevilor. De aceea dirigintele, în calitatea sa de educator al clasei, trebuie să manifeste o exigență continuă față de elevi, să-i ajute și să-i controleze zilnic. Autorul stabilește sarcinile pe care le are dirigintele în această privință.

Dirigintele are un rol deosebit de important în formarea disciplinei conștiente la elevi. Deoarece o asemenea disciplină este rezultatul efortului întregului colectiv pedagogic e necesar să colaboreze strîns cu profesorii, să se sprijine pe organizațiile de tineret și pe ajutorul părinților.

În studiul referitor la formarea disciplinei conștiente N. I. Boldîrev dezbate și problema educării la elevi a deprinderilor de purtare civilizată, indicînd metodele potrivite care asigură ca acestea să nu aibă un caracter de paradă, ci să se îmbine cu un înalt conținut de idei și cu o profundă umanitate.

În dezvoltarea multilaterală a elevilor o mare importanță o are munca educativă în afara orelor de clasă, care, așa cum menționează autorul, trebuie să fie variată, atrăgătoare, să corespundă nivelului de dezvoltare a elevilor, intereselor și cerințelor lor.

Succesul muncii dirigintelui este condiționat într-o mare măsură de strînsa lui colaborare cu părinții elevilor. În studiul „Organizarea muncii cu părinții elevilor" autorul indică valoroase metode de realizare a unei asemenea colaborări: vizitarea familiei, convocarea părinților în școală, corespondența cu părinții, familiarizarea lor cu literatura pedagogică, munca cu comitetul de părinți etc.

Pentru ca dirigintele să poată obține rezultate bune în colaborarea cu părinții, el trebuie să procedeze cu mult tact în discuțiile cu ei, să-i îndrumeze, așa încît aceștia să facă relatări veridice despre copiii lor. În caz contrar, legătura cu familia va fi formală, se va limita la probleme mărunte, de natură administrativă și nu va constitui o colaborare pedagogică. Autorul arată, de exemplu, că atunci cînd sînt convocați la școală părinții unui elev nedisciplinat, dirigintele nu trebuie să înceapă convorbirea cu aceștia plîngîndu-se de elev, ci să stăruie la început asupra laturilor pozitive ale purtării lui și numai după aceea să se refere la lipsuri.

Ultimul studiu din lucrarea „Munca dirigintelui" se referă la importanța planificării și evidența muncii dirigintelui, condiție esențială pentru asigurarea unui sistem clar și a orientării către un scop bine determinat în activitatea acestuia. De asemenea, sînt arătate condițiile pe care trebuie să le îndeplinească planul dirigintelui. Autorul indică și un tip de schemă pentru un asemenea plan și arată felul în care se întocmește evidența muncii dirigintelui.

Lucrarea pedagogului sovietic N. I. Boldîrev este un prețios îndrumar pentru activitatea pe care diriginții o desfășoară zi de zi în vederea educării tinerei generații în spiritul moralei comuniste pentru ridicarea nivelului la învățătură.

M. Nicolae și I. Stanciu

În o școala-internat a colhozului elevii vizionează adesea programele de televiziune

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața Scînteii nr. 1, Telefon 17.60.20. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin" Piața Scînteii București.